

"Les ferides rebudes enforceixen i ennobleixen.

Tota dolor soferta capacita per a comprendre millor.

Els fracassos, les adversitats, donen mesura i dimensió.

Les dificultats de la vida aguditzen l'enginy, forgen caràcters i templen voluntats.

Les llàgrimes plorades capaciten per veure-hi millor.

Els sofriments aporten saviesa i transcendència"

L'ESTEL

PREMSA
Catalana

paisoscatalans.org/estel
E MAIL focifum@teleline.es

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÓDIQUES
EN CATALÀ

ANY XX. NÚMERO 459

15 DE MAIG DEL 2001

PREU: 300 PTS - 1,80 euros

"Nunca fue la nuestra lengua de imposición, sino de encuentro; a nadie se le obligó nunca a hablar en castellano: fueron los pueblos más diversos quienes hicieron suyo por voluntad libérrima, el idioma de Cervantes."

(Paraules de Juan Carlos I en l'acte de lliurament del Premio Miguel de Cervantes a Francisco Umbral (Alcalá de Henares, 23 d'Abril de 2001)

Les referències següents, corresponents a personatges dotats de poder polític o institucional en el si de l'Estat espanyol, demostren:

1. Que això és mentida perquè va contra la ciència de la història.
2. Que aquests mots representen un menyspreu i un insult intolerable al poble mallorquí i a tots els ciutadans del País Català en general, després de les contínues vexacions que hem patit.

- "Que se actue y los instrumentos se escriban en la lengua castellana. Y que de oy en adelante no se permita imprimir libro alguno en otro idioma que castellano" (Balears, 1717).
- "Pondrá [el corregidor] el mayor cuidado en introducir la lengua castellana, a cuyo fin dará las providencias más templadas y disimuladas para que se consiga el efecto sin que se note el cuidado" (1724).
- Capellà mallorquí a la presó per haver predicat en català (1773).
- "En ningún teatro de España se podrán representar, cantar, ni bailar piezas que no sean en idioma castellano" (1801).
- El Govern Superior Polític de les Balears dóna ordres de no utilitzar el català a les escoles (1837).
- Es fan llevar els epitafis en català al cementiri de Barcelona (1838).
- Llei Moyano d'Instrucció Pública, la qual només el castellà a les escoles (1857).
- Es tradueix el nom dels carrers de Palma (1862).
- Llei del Registre Civil que hi priva l'ús del català (1870).
- No té reconeixement oficial la documentació privada i el tràfic

- comercial en català (1881).
- Es prohibeix parlar en català per telèfon (1896).
- "Multa de DOSCIENTAS CINCUENTA PESETAS, por haber celebrado [...] una conferencia telefónica [...] en dialecto catalán." (1937).
- "Si eres patriota habla español..., si no lo eres, fastídiate y háblalo también." (1938).
- "¡Perros catalanes! ¡No sois dignos del sol que os alumbrá!" (Governador militar Aymat, 1939).
- Depuració de mestres i vigilància contra l'ús del català (1939).
- Ordre sobre la castellanització de la toponímia i prohibint la retolació, anuncis, marques i noms comercials en català

- (1940).
- Al cementiri de Vilafranca del Penedès és retirada la làpida d'un nínxol en català (1942).
- "¿Ustedes creen que hemos hecho la guerra para que el catalán vuelva a ser de uso público?" (Governador civil Acedo Colunga, 1952).
- "Todos los catalanes son una mierda" (Luis de Galinsoga, 1959)
- Prohibició a Joan Manuel Serrat de cantar en català a l'Eurovisió (1968).
- "Cataluña fué ocupada por Felipe IV, fué ocupada por Felipe V, que la venció, fué bombardeada por el general

El príncep Juan Carlos en el moment de jurar els "Principios del Movimiento", acte d'acceptació de la successió de Franco, el 2 de juliol de 1969.

- Espartero, que era un general revolucionario, y la ocupamos en 1939 y estamos dispuestos a volverla a ocupar tantas veces como sea necesario y para ello estoy dispuesto a coger de nuevo el fusil. Por consiguiente, ya saben ustedes a que atenerse, y aquí tengo el mosquete para volverlo a utilizar" (Manuel Fraga, 1968).
- La mesa del Senat estableix que és prohibit parlar-hi en català i impedeix que es debati la qüestió (1988).
- El ministeri de Transports impedeix la recepció de TV3 al País Valencià en concedir a TV9 la mateixa freqüència d'emissió (1989).
- "Hay que fomentar la emigración de gentes de habla castellana a Cataluña y Valencia para así asegurar el mantenimiento del sentimiento español que comporta" (L. Calvo Sotelo, 1983).
- "El simple hecho de ser ministro de todos los españoles obliga a todos a que se dirijan a mi en la lengua oficial del Estado" (J. M. Maravall, 1984).

DEMANAM:

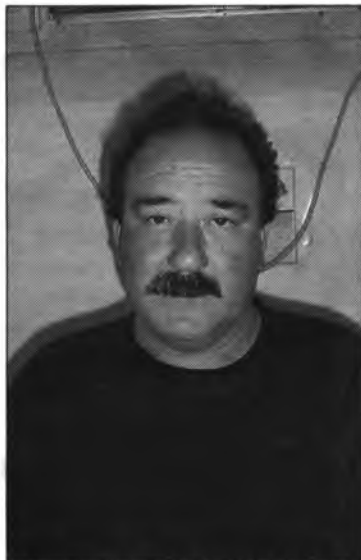
- Que el mateix Juan Carlos I rectifiqui en persona les seves pròpies paraules, ja que el fet que sigui "irresponsable" davant la llei no suposa que no sàpiga llegir ni que sigui incapaç d'entendre el significat dels discursos que li escriuen els seus assessors.
- Que cap ciutadà honrat del País Català acudi a cap acte institucional públic ni a cap convit privat per afalagar el rei Borbó.

Especial dedicat a COMARCA DE SINEU
Si vos ha agradat, telefonau al 971 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies

POLÍGON DE SON CASTELLÓ

Fa 3 anys que en Julià González i el seu fill Juanjo regenten el Taller de Xapa i Pintura Munar al Polígon de son Castelló. La propietària és la seva dona Francesca Munar. Tel. 607 340 256

Fa mig any que en Domingo Garcia ha obert el Taller Balear de Xapa i Pintura a son Castelló. Tel. 971 430 471

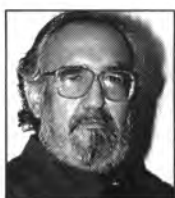
Fa 27 anys que en Joan Rodríguez va obrir la Fusteria JUBE al Rafal Nou i en fa 19 que se va traslladar al Vial son Rigo del Polígon de son Castelló. El seu germà Benet és el seu soci. Tel. 971 909 825j

Fa 30 anys que en Carles López i en Manuel Lozano obren la fusteria López-Lozano a son Castelló. Tel. 971 295 589

Fa 4 anys que en Jaume Barceló i en Bernat Alorda feren societat per fundar el Taller d'Electromecànica Barceló al Polígon de son Castelló. Tel. 971 431 578

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

* Paraula de rei no pot mentir, diuen les nostres rondalles. Eren uns altres temps en que teníem reis propis, reis mítics amb qui guanyàvem batalles. Els reis de nom Jaume, i Pere. Eren els nostres reis i no mentien. Ara, no en tenim de rei, però el rei dels espanyols que regna damunt nosaltres, menteix com un bergant. Diu que mai ens ha imposat la llengua castellana quant des de fa prop de tres segles la seva família borbona i francesa ha signat centenars d'edicte contra la llengua catalana i a favor de la llengua castellana. El rei dels espanyols és un mentider.

Perquè els reis espanyols ens feren la guerra des d'abans del Rei en Jaume i fins els nostres dies, ajudats quasi sempre per França i pel Vaticà. I llavors el poble també els esmentava en les seves rondalles i deia: Això era un rei, que pelava faves, i li queien ses baves a dins es ribell. I és que els reis, a força de casarse amb la seva mateixa família, naixien idiotes, o excèntrics, o malalts. I la gent, com que no

podia enfrontar-se amb ells, ja que se rodejaven d'exèrcits poderosos, al menys els ridiculitzava tant com podia encara que l'església, sempre al seu costat els tingués present en les seves oracions. Record a la meva padrina de sa Sínia que abans de la lletania del rosari (recordau allò de "família que reza unida, permanece unida" dels anys cinquanta?) resava aquella oració que deia "(...) vos pregam pels malalts, i captius cristians, i navegants, i encarcerats. Per la vida i salut de nostre'n catòlic monarca i la reial família, victòria de les seves armes (...).

De totes maneres, la gent, temia als reis espanyols, especialment després de les derrotes patides a les germanies i a la guerra de Successió i tenia aquest adagi. "Qui pledeja amb Déu, amb el rei o amb son pare, sempre perd". Els reis forasters ens vengeren, ens damnaren, i ens robaren sempre que volgueren i el poble, que no era beneït, ho sabia. Com sap de la persecució que ha patit la seva llengua des que la saga

dels Borbons va entrar a sang i foc a la nostra terra.

* En Bojan Brezigar és el director del diari *Primorski* amb un tiratge d'unes 11.000 còpies, una majoria de lectors subscriptors i unes subvencions que arriben al 75% del producte. És també el cap de l'Oficina Europea per a les Llengües Menys Emprades, des de la qual lluita per evitar que els processos de globalització esdevinguin letals per a la identitat de les minories lingüístiques.

En una entrevista al diari *Balears* diu que "la persona que compra un diari o el llegeix en un establiment públic està identificat amb un grup, que no necessàriament mb un partit, però si una política. És com portar l'Estrella de David llegir un diari en llengua minoritzada, a una plaça o a un local públic, a una oficina. És com dir que un és eslovè, serbi, català, basc. I la gent no vol ésser identificada. Gent que petany a un poble minoritzat, no vol ésser identificada en públic. I això és un problema molt seriós. Hem vist com els nostres lectors volen rebre el diari a casa seva i no comprar-lo; amb la primera obció estan identificats com a grup. Ara sabem perquè hem hagut de retirar l'Estel dels quioscos d'Eivissa i de Menorca perquè no sen venia cap. Ara sabem perquè en duïem 50 exemplars a la distribuïdora i ens en tronon la meitat. La gent, no vol comprar diaris en mallorquí a Mallorca ni els volen llegir en públic perquè els identifica com a mallorquins, en canvi compren diaris castellans i els llegeixen en públic sense cap problema. I si algun bar o restaurant hi està subscript, no el deixa dins l'establiment, el te per a ell i la seva família. Desgràcies que ens passen als pobles minoritzats i vençuts com el nostre. Ω

La Feria de Abril i les forces d'ocupació espanyol

PERE FELIP I BUADES

Ja hi tornam a ser amb la Feria de Abril, l'espectacle més gran, cultural, lingüístic i costumista realitzat per les forces d'ocupació espanyoles aposentades a les nostres illes, a la resta de Catalunya, a Euskadi, a Galícia.

Els mallorquins sensibilitzats ens adonam del greuge comparatiu que s'està fent amb nosaltres, amb el dret que tenim de gaudir de les nostres pròpies festes i del deure que tenen les nostres institucions de potenciar-les.

Ara, ve a rotlle recordar els indignants successos de l'any passat a Inca, amb motiu de la presència a les portes del recinte de la Feria de Abril d'un grup de mallorquins vestits a l'antiga que foren reprimits per la Guardia Civil i posteriorment multats per la representat del Govern espanyol senyora Cirer, pel pecat de reivindicar una realitat diferent de la de Ellos que tenen la seva que no és la nostra.

Evidentment, sa seva cultura del fandango, les sevillanes, el finito, la Macarena, la Virgen del Rocio, la pandereta, el ball per soleares, les romeries de la Blanca Paloma el toreo i el Viva Espanya i olé.

Allò que passa és que el poder polític que està a Madrid vol simplificar i globalitzar tot allò espanyol amb aquests exponents folclòrics del sud de la península, potentiant los per tot l'Estat i especialment allà on hi ha una cultura diferent de la seva amb el propòsit final de suplantar la nostra cultura per la seva.

D'aquesta manera ens donen per les televisions espanyoles programes i més programes que potencien allò espanyol. Els seus balls, les seves guitarres, les

seves loles i les seves carmes, per suposat d'Espanya. Crida l'atenció l'oblit a que sotmeten les cultures de les altres nacions del seu Estat. Mai veureu jotes aragoneses, les sardanes catalanes o les munheires gallegues.

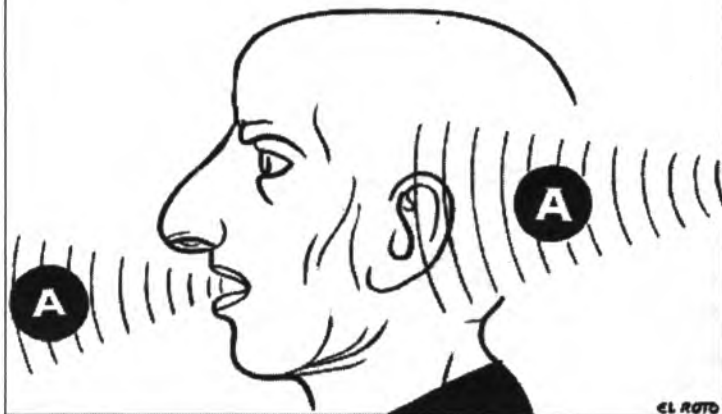
En canvi les nostres autoritats i la iniciativa privada, si que potencien i subvencionen les Feries de Abril i altres mostres de la cultura espanyola.

Sens dubte que no existirien aquestes festes si no fos per l'extraordinària ajuda que donen els ajuntaments del PP de Ciutat de Mallorca, Inca i altres. Ni tampoc seria tan fàcil la seva organització de no ser la decisiva ajuda que aporta el poder econòmic d'ocupació espanyol com el Grupo Fer de Promocions Immobiliàries que omple de ciment les nostres ciutat i pobles.

Allò que més indigna és quan ens adonam de les dificultats per organitzar qualsevol event de la nostra cultura amb els nostres balls, les nostres cançons, els nostres dimonis i els nostres gegants... als qui es negada qualsevol classe d'ajuda econòmica o d'organització, tant per part de les autoritats com de la iniciativa privada.

No hi ha cap voluntat del Grupo Fer, d'ajudar a promocionar festes autòctones. Allà ells amb la seva total identificació amb lo foraster. Al cap i a la fi, ells són forasters. Allò que de veritat indigna és que no hi hagi a Mallorca cap empresa mallorquina capaç de fer lo mateix que fa el Grupo Fer per la promoció de lo nostro. En una paraula, si és indignant que a la nostra terra se promocioni tant lo foraster, més indignant és que ningú promocioni lo nostre. Ω

LA OPINIÓN PÚBLICA

EL ROTO

S O N S A R D I N A

Fa 20 anys que na Roser Roman regenta el Forn Planissi a son Sardina. A la foto amb la seva filla Ester. Tel. 971 439 090

Fa mig any que n'Olaia Llabata regenta Sa Bodega a son Sardina. El seu home, que és pintor i té una exposició permanent al local, l'ajuda a estones. Tel. 971 438 599

Fa 6 anys que en Jordi Carbonell regenta el Forn Nou a son Sardina. Abans el tenia la família Estarelles que l'havia obert feia 240 anys. És un forn i pastisseria artesanal amb foc de llenya. Té sucursals al carrer de sant Vicenç de Paül i al Secar de la Real. Tel. 971 769 469

Capitalisme i patriarcat: l'opressió de la dona

La immensa majoria d'estudis crítics que analitzen la qüestió de la dona es limiten a les dones del «tercer món», ignorant o intentant dissimular la greu situació actual al «primer món».

La participació de la dona va ser essencial per vèncer el nazisme a Europa, tant pel que fa al treball global com a la participació armada als països ocupats pels nazis, on hi va haver exèrcits guerrillers. Fins i tot a les potències invasores, les dones van tenir una actuació importantíssima a la resistència interna. Per això, la propaganda oficial d'aquestes potències insistia al manteniment del patriarcat com a mitjà d'impedir la participació de les dones a la resistència clandestina. Estats aliats d'aquestes potències, sobretot l'espanyol, dedicaven els seus esforços, sempre amb la benedicció eclesiàstica, per impedir l'emancipació de la dona i la seua participació a la resistència. En acabar la II Guerra Mundial, les burgesies victorioses, però també les derrotades, s'interrogaven sobre com respondre a la gairebé segura explosió de reivindicacions democràtiques i feministes basades en la innegable legitimitat conquerida amb el seu esforç. Així, milions de dones que havien anat a la fàbrica es resistien a tornar a la presó familiar. En aquest ambient, tot l'ordenament imperialista imposat pels EUA se sustentava, entre altres punts, en el sotmetiment de la dona per a augmentar els sobreguanyos del capi-

tal i assegurar el sistema patriarcal, relegitimant els seus valors, la família i la religió. El clima artificial de la «guerra freda» va aportar la necessària dosi de «terror psicològic de masses». La por a una nova guerra, aquest cop nuclear, activà una remilitarització intensa amb els corresponents plans de natalitat i reforçament de la família autoritària que va acabar per consolidar el patriarcat capitalista.

La irrupció de la TV i el domini de la cultura yanki, dels seus valors reaccionaris, junt amb l'enriment de les esquerres, pressionaren per a asfixiar les esperances i somnis creats durant la guerra. Amb tot, sectors petits de dones yankis van començar a concretar el feminisme als seixanta. Eren nuclis reduïts, d'extracció burgesa, però van créixer i es van expandir. I van començar a mantenir un contacte amb les europees. Els informes de les diverses organitzacions reaccionàries, els dels Estats mateixos i els del Vaticà, denotaven una conscient alarma davant una realitat canviant. Des de la segona meitat dels setanta assistim a una contraofensiva patriarcal i masclista del capitalisme, que es concreta en els nous valors de castedat, matrimoni i família unida. És impossible el desenvolupament ple de les línies neoliberals al marge de la hiperexplotació de la dona; de fet, aquesta ha augmentat proporcionalment a l'enduriment neoliberal.

El neoliberalisme té la funció clau d'augmentar els beneficis de la burgesia mentre empobreix més la gran majoria de pobres. Per això, són les franges socials més oprimides, com la dona, qui pateixen especialment l'augment de l'explotació. D'altra banda, l'enriquiment dels rics exigeix mesures de reducció de les despeses estatals, fonamentalment dels serveis socials, assistencials, educatius, sanitaris, etc. La seua privatització va destinada al benefici dels rics.

Això repercuteix en un augment de la càrrega diària de treball de la dona, que ha de suplir amb el seu esforç personal la desaparició de guarderies, centres de jubilació, etc. Però la privatització va lligada també a la desprotecció dels contractes de treball, especialment pel que fa a la dona. Aquest empitjorament suposa la irreversibilitat de la doble, o fins i tot triple, jornada quotidiana i discriminatòria de la dona: treballar fora de casa, a casa i, a més, fer-se càrrec de familiars com pares, avis, etc., que no poden accedir a residències o que no poden sobreviure amb pensions de misèria. Tampoc els fills a l'atur no poden deixar el domicili patern, augmentant la càrrega de treball domèstic.

Un altre problema és la política oficial del «primer món» per recuperar la natalitat, reforçada amb les promeses d'ajudes, sub-

vencions i descomptes oficials en base al nombre de fills.

Valors tan reaccionaris com ara la castedat, la fidelitat monogàmica de per vida, la família i el matrimoni oficials, sustenten aquesta política natalícia. D'aquesta manera, la dona queda emprisonada a dins de la gàbia familiar, creient que així col·labora a la «salvació d'occident» i dels seus «valors eterns». La família es converteix en un dels fonamentals pous d'absorció de la conflictivitat i del malestar social: el marit i els fills descarreguen les seues tensions sobre la mare i les filles. És així com s'incrementen les agressions sexuals i corporals, afectives i emotives, no sols físiques. I per a controlar el mite familiar i assegurar-ne les funcions vitals, el sistema capitalista pressiona materialment, simbòlica, propagandística, econòmica i política.

A tot això cal afegir-hi la tendència a la desnacionalització i a la desintegració dels pobles oprimits nacionalment, tendència accelerada per la mundialització i la globalització capitalistes. El model neoliberal expandeix una ideologia agressiva, ferotge, masclista, xenòfoba i armamentista, protegida de manera subtil sota «intervencions humanitàries» dels cascos azules, «drets humans» i «llibertats democràtiques». El xoc del cinisme amb la realitat reforça l'e-

xistència, als pobles oprimits d'organitzacions resistents, que parteixen del sentiment col·lectiu, de la participació de la dona en la lluita d'alliberament, de la seua militància a multitud d'organismes i grups enfrontats a l'Estat opressor amb les armes, dins de les quals les dones hi juguen un paper fonamental. Per això el sistema reforça les seues agressions antifeministes. La dona pateix la manipulació per part de les forces desnacionalitzadores, especialment quan són joves. El «rol» femení, la feminitat en sí mateixa, a l'igual que el masculí, és creat per les multinacionals de la imatge i dels valors imperialistes, d'acord amb els criteris de la mundialització. Aquí hi entra el debat sobre la violència dels/les oprimits/des front a la «pau mundial» imposada pel «nou ordre». El mite insostenible del suposat pacifisme de la dona pel fet de ser dona s'obsessiona a restringir la seua participació en el futur de la humanitat. Però són moltes les dones que encara prenen directament o indirecta les armes, intervenen en tots els assumptes col·lectius, i lluiten contra una pesta de feminitat reaccionària creada per revistes alligadorades, que potencia la docilitat de la dona en tres obligacions: treballar -el mite de l'executiva-, parir -el mite de la mare-, i ser esclava sexual -el mite de l'alliberada-.

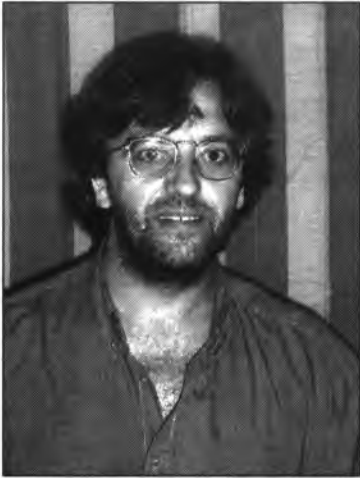
Així veiem com, mentre al «tercer món» i zones del «segon», aquesta pressió antifeminista adquireix formes obertament dictatorials que violen els drets humans, socials, polítics i culturals elementals de la dona, al centre imperialista les pressions s'adapten a les possibilitats formals dels règims polítics vigents. Al centre imperialista, la misoginia cristiana ha de dissimular subtilment els seus desitjos dictatorials. Ω

PATRICIA
PERRUQUERIA UNISEX EUROPEA AFRO-AMERICANA
TOT TIPUS DE TRUNYELLES, EXTENSIONS, PÈL COSIT, TENYIT FIXOS I TEMPORALS, PERMANENTS, TALLATS, EMMOTLLATS, POSTISSOS, CUES, PERRUQUES, MAQUILLATGE, MANICURA, PEDICURA... PRODUCTES AFROAMERICANS
CARRER DE JERONI POU, 4 CIUTAT DE MALLORCA TEL. 971 465 094

La justícia a Catalunya
Volem viure plenament EN CATALÀ
PLATA FORMA PER LA LLINGUA

prou agressions dels estats espanyol i francès a la nostra llengua
Volem viure plenament EN CATALÀ
PLATA FORMA PER LA LLINGUA

MANACOR

Fa 15 anys que en Guillem Cànoves del Forn de can Lliro de Manacor va posar el Barcan Lliro. Allà hi te la Penya del Barça i el lloc de reunió dels nacionalistes manacorins. Tel. 971 550 107

S'ARENAL DE MALLORCA

Fa 3 anys que n'Esperança Ramiro de l'Hostal Triunfo regenta la Perruqueria Esperança al carrer de Trasimé de s'Arenal. Ara fa un mes ha tingut n'Alexandre, el seu segon fill. Tel. 971 266 831

L'entrellat irreverent (2)
Circunstancial

JOAN SORELL ADROVER

Na Justina prosseguí amb l'explicació de la primera carta de la tirada, El Diable (XV).

Aquest és un misteri representatiu del «destí», però és un destí que la consciència pot dominar sempre, per molt circumstancial que sigui, digué. Per tant, no t'amoïnis, perquè no pretenc projectar-te un futur «demoníac», sinó que, des del pla espiritual, la teva motivació principal serà cercar la perfecció, encara que primer t'hauràs de decantar un poc d'ella.

Faràs una feina en la que es produirà un esgotament progressiu de les teves energies, si bé arribaràs a la meta, i si vols un consell, et dic que has d'actuar amb molta prudència, sense fer les coses abans d'haver reflexionat sobre elles. Et faig una advertència, tindràs tot el que desitjaràs, fins i tot allò que no estàs totalment segura de que ho vols. No obstant això, estaràs a punt de caure del tot per les conseqüències del «pacte amb el diable» que et veuràs, en certa manera, obligada a signar per aconseguir els teus somnis d'ara mateix, que són conseqüència dels somnis del passat i esdevindran els que comences a conèixer del futur.

M'ho pintes amb claredat, digué n'Edurne.

Encara no he acabat, pensa que El Diable et dirà altres coses. Per

exemple, com que ha sortit acompanyat de l'Emperadriu, indica la possibilitat d'utilitzar els teus poders màgics, que els tens, per arribar a la meta. A més, en l'aspecte més «terrenal», i per la mateixa raó, et vol insinuar la possibilitat de començar una relació afectiva, l'indicà l'endevindora.

(...)

La segona carta, El Penjat (XII), que la tenim situada a la dreta, representa la negació, parla en contra, designa el i et serà desfavorable, el que has d'evitar o t'ém, el defecte, el vici, l'enemic, el perill, la temptació perniciososa. Segons pots veure, la figura en ella representada no és la d'un condemnat a la forca, sinó que, entre dos arbusts, cada un d'ells amb sis brots, hi ha una travessa; de la que penja un home, cap avall, fermat per un peu a ella. En conseqüència, més que d'un executat o d'un suïcida, es tracta d'un ritus iniciàtic, ple d'abnegació, valor i constància, virtuts indispensables per superar els avatars que et tocarà passar. Aquí tenim la «plena acceptació d'un mateix», per tant, allò que abans t'he dit que era una limitació es converteix en possibilitat de màxima expansió, allò que abans has vist i pensaves viure com un condicionament que hauràs de superar es transforma ara en energia vital que has d'utilitzar i ampliar.

De totes maneres, en els aspectes espirituals, tenim davant una representació parcial dels teus avatars, del teu esperit encarnat, que en aquest cas fa referència a la teva capacitat plena per acceptar les lleis de la vida i de la mort, de les que podràs defugir i controlar per la vessant «força». En el pla anímic representa la capacitat sacrificial, que no consisteix en «sacrificar-se», sinó en «convertir en sagrat» el que es fa. En l'aspecte físic representa les energies canalitzades i guiades per altres energies, continuà la cartomàntica.

No entenc què vols dir, creus que agafaré un camí de perdició, però que me'n sabré sortir?, hauries de ser un poc més explícita, demanà n'Edurne.

Això ho sabràs ara, quan m'endinsi en els significats endevinatoris. Reconec que la carta d'El Penjat se sol mirar amb desconfiança, i no és una pòstura descaminada, però sense exagerar, perquè en molts de casos és extraordinàriament positiva. De fet, si hagués sortit com a resultat, hauria significat èxit complet en els aspectes psicològics, voldria dir que aconseguiries viure en una situació d'equilibri, però no és aquest el cas. Com obstacle, potser sigui més perillosa, perquè indica que «et manquen encara molts de mitjans, interiors i exteriors, que et caldran per obtenir el resultat desitjat», li explicà na Justina.

Tenc por, passaré per moltes dificultats si vull establir-me a Barcelona, però desig que segueixi dient-me coses, pensava la basca. Ω

Resposta
antifeixista
a les Corts

LES CORTS/BARCELONA.- Una nova provocació de grupúscles feixistes, aquest cop al monument a Primo de Rivera situat a la confluència de l'avinguda Sarrià amb Josep Tarradellas, al barri de Les Corts, va provocar que unes 80 persones es concentrassin cap a les 4 de la tarda (una hora abans de la prevista pels feixistes) del dissabte 21 d'abril, per tal d'evitar l'acte ultra i denunciar l'activitat d'aquests grups.

Tal com havia succeït anteriorment a Santa Coloma i a L'Hospitalet, els feixistes no es van presentar; però si que ho van fer nombroses dotacions de la guàrdia urbana que es van dedicar a donar voltes per la zona, així com una furgoneta sense distintius des de la que va filmar als manifestants, i que va marxar quan alguna gent s'hi acostava per preguntar-li que estava fent. Cap a quarts de sis, es va començar una cercavila pel barri de Les Corts, durant la qual es van enganxar cartells antifeixistes i es va fer una pintada mural, i que va acabar davant l'edifici situat al número 55 del carrer Guítard, on té la seu la Asociación Cultural Miguel de Cervantes, pantalla de diferents activitats d'extrema dreta, i dedicada preferentment a la persecució del català (aquesta associació firmava les cartes amenaçadores que recentment han rebut diferents comerços de la zona que utilitzaven el català en les seves activitats, procurarem informar més detalladament d'aquest tema en propers Contra-Infos). La porta del citat immoble va ser profusament encartellada denunciant les activitats que des d'allà s'hi realitzen, i es va realitzar una pintada a l'asfalt. Després d'això la convocatòria es va dissoldre sense problemes a la plaça del Centre. Ω

La Burxa 22/4/01

El GOB demana a l'ajuntament d'Artà un replantejament del polígon industrial
El projecte generaria un impacte paisatgístic inadmissible

L'Ajuntament d'Artà tramita des de fa anys un projecte de polígon industrial que afectaria una zona d'uns 170.000 metres quadrats situada entre les carreteres Artà-Capdepera i Artà-Son Ser-

vera. El projecte compta amb pla parcial aprovat.

A les al·legacions realitzades en el seu moment, el GOB demanà mesures efectives de reducció de l'impacte paisatgístic, ja que el polígon se situaria en una zona especialment visible des de Sant Salvador, fantàstic mirador sobre Artà que és visitat per milers de persones cada any. El GOB sol·licità una redistribució de la zona verda, per tal d'ubicar franques de vegetació transversals a la visual des de Sant Salvador, i atenuar així l'impacte visual

La proposta del GOB d'ubi-

car pantalles vegetals fou acceptada inicialment per l'Ajuntament, però posteriorment fou desestimada ja que implicava fer un important redisseny del projecte.

Davant la possibilitat cada cop més propera que aquest projecte se pugui materialitzar tal i com està previst, el GOB ha fet públic un fotomuntatge en el qual se pot apreciar quin podria ser l'impacte paisatgístic sobre l'entorn d'Artà.

Des del GOB s'aboga per fer les correccions oportunes al projecte per tal de minimitzar la seva

incidència negativa sobre l'entorn paisatgístic d'Artà. En les properes setmanes el GOB contactarà amb diverses entitats i persones per tal d'aglutinar en una plataforma ciutadana totes aquelles opinions coincidents, i instar amb més força l'Ajuntament a que prengui les decisions oportunes per possibilitar la creació d'un polígon industrial que suposi el mínim impacte ambiental possible. Ω

Podeu veure el fotomuntatge del polígon a:

<http://www.gobmallorca.com/poligonarta>

Mallorquí!

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Limpiezas FERNANDO

NETEJA DE CRISTALLS-VITRIFICATS-POLITS etc...

Tel. 971 740 409 • Mòbil 610 435 027
S'Arenal de Mallorca

HI HA GENT A QUI LI MOLESTA QUE ES PARLE, ES PENSE I S'ESCRIGA EN CATALA

ÉS LA MATEIXA GENT A QUI LI MOLESTA QUE ES PARLE ES PENSE I S'ESCRIGA

FIRA DE SANT FRANCESC DE MURO

Fa 2 anys que en Miquel Barceló i na Francesca Riera obren la botiga d'antiguitats Sa Baula al començament de l'Avinguda des Torrent de Manacor. Els trobarem a la Fira de Sant Francesc de Muro. Fa 38 anys que en Miquel Pinta a l'oli i darrerament fa hiperrealisme. Tel. 658 837 621

Fa 10 anys que na Carme Gallego pinta a l'oli motius florals i ànfores al seu taller de la Vila Chase de Gènova. La vila Chase fou construïda per l'actor Jorge Sanders —aquell de Jac el Negro, que estava casat al l'actriu Zsa Zsa Cabor devers l'any 1950. Tel. 971 702 937

Fa 2 anys que n'Antoni Mudarra i na Montse Huertas, tots dos de Madrid fabriquen mobles de mosaic al Taller Tau-lart de Montuiri. Tel. 606 097 516

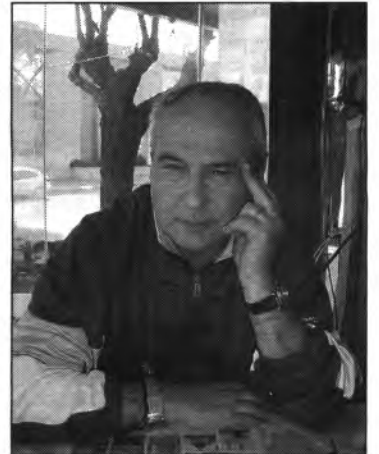
N'Àngels Gimeno i Arabí que viu a cavall entre la Vila d'Eivissa i la Ciutat de Mallorca és decoradora. Decora botigues, cases, hotels rurals etc. La trobareu al 619 412 983

Fa 3 anys que en Carles Muñoz de l'Argentina va obrir la botiga-taller de pel·leteria Carlo Luma al carrer del Bisbe Llompart d'Inca. Tel. 971 506 137

No Joana Coll, que és la que està al mig, és la monitora de policromat, repujat d'estany, pintura damunt tela i pintura tridimensional. Dona classes a l'Aula de Cultura de Muro, a la de Sineu i a la de la Mancomunitat des Pla. També fa un surset privat a la vila de Llubi i a l'Aula de Cultura d'Inca. A la foto amb dues alumnes a la Fira de sant Francesc de Muro. Tel. 971 502 642

En Joan Lluís Gamundi que fou estrella de l'Estel a mitjans anys noranta en que denuncià l'amo del Banc de Crèdit Balear qui entre altres mangarrufes havia comprat les cases palau de santa Ponça per sis milions de pessetes l'any 1980, quan en aquell temps en valien 1.200, defraudant d'aquesta manera als accionistes del banc i a la hisenda espanyola, avui fa d'arquitecte tècnic a l'Ajuntament de la Ciutat de Mallorca i és molt feliç perquè ha trobat una inquina que ha donat sentit a la seva vida.

10 anys de Cabrera Parc

<INFO@GOBMALLORCA.COM>

Se compleix el 10è aniversari de la declaració del Parc

La protecció de Cabrera, un gran triomf de l'ecologisme i de la societat mallorquina

Aprofitant la celebració dels 10 primers anys de vida del Parc Nacional Marítim-Terrestre de l'Arxipèlag de Cabrera, el GOB vol agrair la feina i el suport de totes aquelles persones, entitats i institucions que han contribuït a fer de Cabrera el més important espai natural protegit de les Illes Balears.

Així mateix, el GOB vol aprofitar per a recordar els ante-

cedents que marcaren el camí cap a la protecció d'aquest magnífic espai, i que estigueren marcats per una important intervenció del món científic i ecològic

Anys 70: estudis ornitològics remarquen la importància faunística de Cabrera, i científics i ecologistes comencen a demanar la protecció.

1985 i 1986: unes importants maniobres militars generen la intensificació de les reivindicacions conservacionistes. GOB i Greenpeace duen a terme diverses iniciatives (accions directes, edició i distribució de material informatiu, exposició)

per cridar l'atenció sobre el problema i pressionar els polítics per què protegeixin Cabrera.

1987: davant l'anunci de noves maniobres, el GOB convoca una manifestació que reuneix 5.000 persones a Palma demanant la declaració del Parc Nacional.

1988: el Parlament Balear aprova una proposició de llei per declarar el Parc.

1989: davant la manca de receptivitat del Govern de Madrid a la demanda il·lenca, el GOB organitza una segona manifestació que reuneix a 7.000 persones

1991: finalment s'aprova la llei que declara el Parc Nacional

La protecció de Cabrera fou sense dubte una fita fonamental en la conservació dels espais naturals de les Illes, i és una mostra magnífica de com la pressió social és el principal motor que impulsa cap a la protecció.

10 anys després de la seva declaració com a parc, la història dona la raó als que demanaren la protecció de Cabrera. Les declaracions dels opositors a la protecció es veuen avui sense sentit, totes les veus en contra han anat extingint-se i

avui ningú qüestiona la necessitat que Cabrera sigui Parc Nacional.

Aquest cas hauria de servir com a exemple, a polítics i ciutadans en general, davant les actuals demandes conservacionistes de protecció de determinats espais naturals com la Península d'Artà, la Serra de Tramuntana o Es Trenc-Salobrar de Campos. info@gob-mallorca.com Ω

Celler - Restaurant
Es Palau
Especialitat en cuina mallorquina

Esperança, 28 - Tel. 971 52 0872 - SINEU

BIP BIP
Cas Mariner, S.L.

Carrer Gran, 9 baixos
07510 Sineu (Mallorca)
Tel. 971 520 428 - Mòbil 600 289 049

SUPERMERCADO

IFA

REGALS-DECORACIÓ-ART
ANTIGUITATS
RESTAURACIÓ DE MOBLES
RESTAURACIÓ D'OBRES D'ART
CRISTALL MALLORQUÍ

Avda. des Torrent, 2 - 07500 Manacor
Tel./Fax: 971 559 859

S A C A P O L A D O R A

Garzón

Un jutge "famos" (cosa que sol agradar poc als seus companys de professió) que ha vist com gairebé mitja dotzena dels seus supercasos han acabat sense haver-hi cas, sigui per la manca de proves o bé perquè els seus superiors de l'Audiència Nacional han decidit que el dret de l'Estat no l'emparava en els seus plantejaments: operació contra independentistes catalans amb motiu de l'olimpíada Barcelona '92, operació Nécora, operació Haika, operació Ekin ja mig desmantellada, etc.

Què passaria, si a un banquer el seu consell d'administració li rebutjà una proposta estrella rere l'altra?

No es pot negar que el jutge Garzón ha tengut també grans encerts en la seva trajectòria i que destaca per ser un jutge feiner, però s'hauria de revisar perquè tantes operacions contra el món independentista català i basc acaben en un no-res, i si resulta que rep informes erronis caldria exigir responsabilitats als informadors que fan servir criteris de judici que no s'ajusten a la legalitat vigent.

Ara el govern espanyol l'està esperonant i animant quan des de l'Audiència Nacional li han corregit determinades actuacions, per la qual cosa cada cop resulta més evident la intromissió del poder executiu en el poder judicial en un context caracteritzat, almenys teòricament, per la separació de poders imprescindible en democràcia.

Gibraltar

Els diputats de CiU (vergonya per ells i vergonya pels seus socis) votaren amb el PP en relació al contenciós relatiu a la sobirania de Gibraltar, quan la discussió no té sentit si s'apliquen els sempre tan adduïts criteris de respecte a la sobirania nacional i als tractats internacionals.

La corona espanyola va cedir tots els drets sobre el penyal a la corona britànica pel Tractat d'Utrecht de 1713, o sigui, que "Santa Rita, Santa Rita, lo que se da no se quita". Com a màxim, es poden barallar per l'istme que quedà entre territori britànic i territori espanyol, una mena de terra de ningú on després els britànics hi

establiren els serveis aeroportuaris.

Molt diferent és, en aquest sentit, el cas català, ja que aquí no hi va haver cap renúncia a la sobirania nacional, sinó una ocupació militar en tota regla i contra la voluntat dels ciutadans d'aquesta terra, de manera que el dret internacional ens avalaria més a nosaltres per reclamar la independència manllevada que no pas als espanyols per exigir el retorn del control sobre Gibraltar.

Rotger - Antich

La intervenció en un mateix acte de Pere Rotger (PP) parlant en català i de Francesc Antich (PSOE) fent-ho en espanyol no és un cas aïllat, ni és el primer ni serà el darrer.

Els discursos institucionals sobre la llengua són molt guapos, però després les contradiccions posen en evidència que les paraules només paraules són.

El president Antich, per la seva posició institucional, utilitzarà el català de manera gairebé normal, però els seus companys de partit potser que no facin massa cas del seu discurs quan arribi temps d'eleccions, de forma que la pedagogia sense mestres té tant de futur com un carro sense cavall.

Discriminació per raó de sexe

El borbó Alfons XIII va tenir un primogènit hemofílic, seguit d'un fill sord-mut i, després que el tercer nasqués mort, de dues filles considerades "normals", a continuació de les quals va néixer un fill mascle -aquest aparentment "normal"-, pare de l'actual rei espanyol.

Suposant que la monarquia fos una institució democràtica que no practicàs la discriminació per raó de sexe i donant per fet que els dos primers fills mascles d'Alfons XIII no es trobaven en condicions psicofísiques de regnar, el rei d'Espanya actualment seria un descendent de la infanta Beatriz (primera filla d'Alfons XIII), la primogènita de la qual es va casar amb Clemente Lecquio, de qui descendeix...el comte Alessandro Lequio!!!

L'article 14 de la Constitució

que tant defensen els demòcrates espanyols diu que "los españoles son iguales ante la ley, sin que pueda prevalecer discriminación alguna por razón de nacimiento, raza, sexo, religión, opinión o cualquier otra condición o circunstancia personal o social", de manera que les feministes haurien de començar per reclamar la candidatura de la infanta Elena per al càrrec de Reina d'Espanya.

Paola de Robiland

Professora de la Universitat de Columbia, filla d'Olgina de Robiland i, segons sembla, d'un membre de la reialesa europea anomenat "Juanito" que mai no n'ha reconegut oficialment la paternitat i al qual no poden sotmetre a la realització de les proves d'ADN a què sí ens poden obligar a la resta dels ciutadans.

L'article 56.3 de la sacrosanta Constitució diu que "la persona del rey es inviolable y no está sujeta a responsabilidad".

Tothom és igual davant la llei? A Espanya, evidentment NO. Aquest article, d'altra banda, seria incompatible amb un model democràtic de dret penal internacional i, per tant, caldrà modificar la Constitució, tan immutable i tan poc irreformable com els Principios Fundamentales del Movimiento.

cultats per seguir el ritme d'aprenentatge dels seus companys de curs, que necessiten classes de repàs pels horabaixes i que durant l'estiu han d'estudiar per recuperar assignatures pendents, no cal que us preocupeu en absolut, ja que un alumne amb aquest mateix perfil va arribar a rei i regna.

ERC-PSM

Què feien Morro, Salas i Vadell a la seu nacional d'ERC el passat 3 de març? Passaven per allà i entraren a saludar...

Un jove senador de CiU ens va comentar que tenen uns socis com per llogar-hi cadires, ja que són capaços d'escenificar qualsevol posicionament segons d'on bufi el vent.

PP-Matas

Els dretans encara guanyaran les properes eleccions gràcies a la cooperació del partit del pacte de "progrés" (sic). El PP va fer ministre Matas per treure'l de Mallorca, com abans havien fet Fraga president de Galícia per treure'l de Madrid: en política és habitual pujar-te de categoria temporalment per després eliminar-te sense grans problemes interns.

Ara, quan encara falten dos anys per a les eleccions "autònòmiques" (sic), al PP li estan fent el favor d'"inhabilitar" política-

en mans dels actuals governants per tornar a guanyar les eleccions o, millor dit, per garantir que el PP les tornàs a perdre.

Els "progressistes" haurien d'haver intentat reforçar Matas en el si del PP, en comptes de fer-los la feina bruta, haurien d'haver facilitat la guerra interna en el si del PP com a millor forma d'assegurar que aquests perdin també el 2003, d'acord amb la màxima espanyola del divide y vencerás.

Guerra al País Basc

Euskadi està passant per una situació de guerra psicològica com els més vells mai no havíem vist.

La situació de guerra es caracteritza perquè els adversaris no cerquen una nova posició d'equilibri social i polític, sinó que persegueixen l'eliminació política de l'adversari i el desmantellament de tot el teixit social que els fa de suport.

Els mitjans de comunicació espanyols o espanyolistes, que són tots els que rebem al País Català, TV3 inclosa, estan preparant el terreny per a un pacte PP-PSOE que afavorirà el PP en el futur i deixarà l'estructura política del PSOE pitjor que no està ara: si pacten a Euskadi avui, també poden pactar al País Català demà, amb violència física al carrer o amb pressió política determinada per l'avanç dels plantejaments independentistes.

El que no diuen els mitjans de comunicació comandats per la ideologia generada des de Madrid és que si el Parlament basc tengués els mateixos diputats que el Parlament espanyol, la representació dels separatistes d'Euskal Herriarok seria de 62 diputats.

En Grosske pot estar content del comportament del seu partit, però n'Antich i en Maragall hauran d'explicar què comparteixen amb en Redondo i na Díez pel que fa a la concepció política del Regne d'Espanya. Ω

Reportatge publicat a la revista italiana Oggi el 1988, en el que es descobreix l'existència d'una presumpte filla il·legítima de Juan Carlos de Borbó i la contessa Olgina de Robiland. És el Rei Joan Carles el vertader pare d'aquesta al·lota?, diu el títol.

Fracàs escolar

Si teniu fills que no avancen en els estudis, que tenen grans difi-

ment Matas amb el cas Formentera i altres "pilleries", de manera que es pràcticament impossible que sigui cap de llista, quan aquesta hauria estat la millor carta

Restaurant Hípica son Pardo

Menús a 900 ptes.
Diumenges a 2000

Tel. 971 201 017

C/ Conradors, nau B-5
Tel. 971 604 558
Fax 971 04 149
07141 Marratxí

Ics Ela Serveis, SL

Infraestructura
per a Espectacles

Tel: 971 - 140701 * Fax: 971 - 140639
Mòbils: 609) 746561 * 629) 984411
Correu electrònic: info@xlserveis.com
www.xlserveis.com

Neofranquisme

JOSEP Mª LOSTE I ROMERO

Amb l'inici de la campanya electoral al País Basc i la commemoració del primer any de la majoria absoluta del PP, es constata cada vegada amb més força que en aquests moments estem vivim una les regressions més importants d'ençà de la mort del dictador, i que s'està covant el retorn d'un franquisme, adaptat a la realitat mundial del segle XXI.

Sense cap mena de dubtes, la confrontació electo-

ral a Euskadi està agafant un caràcter èpic, i el que és més greu, pot tenir unes conseqüències nefastes per la nostra nació catalana i per democràcia en general a tot l'estat. De fet el que es pretén és aniquilar el sobirisme, tant el català com el basc, amb l'excusa que s'ha de combatre la violència. Els mitjans són els de sempre, la manipulació informativa (per terra, mar i aire) i la institucionalització de la mentida per deixar fora de com-

bat a l'enemic. Fins i tot es parla que el cens basc ha estat inflat amb gent que no viuen ni treballen a Euskadi. I després parlen que els «nacionalistes bascos» volen imposar el cens basc. Ells, els espanyolistes, són els primers que fan trampa i no creuen en la democràcia ni en la llibertat ni en el pluralisme polític.

En definitiva, que ara i aquí estem vivim el període més negre de la democràcia, un intent d'imposar un neofranquisme amb tots els ets i uts, on els catalans podríem perdre definitivament la nostra identitat col·lectiva com a poble, (la nostra llengua i els nostres trets diferencials, econòmics, polítics i culturals). Ω

Què és un terrorista?

A l'Estat espanyol és un basc, a Sri Lanka un tamil. A Latinoamèrica un comunista, a Belfast podria ser catòlic o protestant.

Però als EEUU ho saben millor. Saben el que és un terrorista i saben el que no és. No és un americà, és un immigrant. No és un anglosaxó, és un àrab. No és un cristià, és musulmà.

Un terrorista és un «fonamentalista». És d'origen de l'orient mitjà. Té la pell fosca, els cabells foscos i un nas prominent. Té contactes amb Líbia, Iraq o amb l'OLP. Odia el «Gran dimoni» i lluita en una «guerra sagrada».

Quan una bomba mortal esclatà, els periodistes, comentadors, polítics i locutors de ràdio van saber a qui culpabilitzar, i la idea que «extremistes musulmans» eren els responsables va guanyar actualitat.

Els terroristes havien portat el conflicte de l'orient mitjà al mateix «cor d'Amèrica». Segons els polítics hi havia una «evidència directa» de l'implicació àrab. Un senador va cridar per tal de demanar immediates restriccions de la immigració mentre ciutadans cridaven a la ràdio suggerint que enviaren els àrabs als camps de concentració, o bé que enviaren avions per tal de bombardejar el Líban o Iraq.

Van ocórrer incidents desagradables. Els americans d'origen àrab van ser agredits i

insultats -alguns van rebre amenaces de mort-, els xiquets de l'escola empipaven els seus companys àrabs. Una dona àrab va patir un avortament després d'un atac.

Llavors, els primers sospitosos van ser detinguts. Els seus noms no eren Khalid, Amman o Suleiman, eren Tim, James i Terry. Eren blancs. Eren americans. Jugaven al bàsquet. Anaven a l'església. Odiaven els impostos. Consideraven el dret de dur armes com la pedra fonamental de la llibertat americana.

La majoria dels actes terroristes als EUA han estat comesos per nord-americans. ¿Perquè és tant difícil per als americans imaginar que per exemple els bombardeigs d'Oklahoma els havien causat americans? La resposta més fàcil és culpar el racisme, però això

és només una part de la història. Els racistes americans són generosos amb el seu odi, però ningú va culpabilitzar de l'atemptat als negres o als hispans o als jueus.

Als americans els agrada creure que comparteixen valors que els defineixen com a poble. El terrorisme, per l'altra banda, és una paraula que fan servir el que ells no són, per tal d'identificar l'enemic, l'altre. Tot i això, la seua definició pot ser esbarrosa i amb càrrega política. Llençar uns quants míssils al cor de Bagdad, bombardejar la casa de Gadafi, no són actes de terrorisme, perquè estan fets pel govern dels EUA i són populars entre la gent. Però quan les víctimes són nord-americans, llavors si que li diuen terrorisme. Fa unes dècades el primer impuls era sospitar dels «agents soviètics». Quan

FELANITX

En Josep Lucena i na Maria Rosa Cerdà són funcionaris de la Seguretat Social. Són de l'OCB i acompanyaren els seus fills a l'Acampallengua de Felanitx. Dinarem plegats al Restaurant can Tomeu, al costat de l'acampada.

Fa un any i mig que n'Aina de la Fuente d'alemanya regenta el Restaurant can Tomeu al costat del Parc de Felanitx. Despatxa menús a 1000 ptes. Els festius se menja a la carta per una mitjana de 2500 ptes. Tel. 971 583 303.

va caure l'URSS es va buscar un nou «standard» d'altre. El triar l'Islam no va ser molt original. El món musulmà ha estat oposat al cristià des de fa més de mil·leni i mig. Del món de l'Islam s'han tret paraules com «terrorista», «extremista» i «radical». Tot això es fica dins d'una capsula amb l'etiqueta «altre». L'altre és tot allò que ells esperen no ser: covard quan ells són valents, cruels quan ells no ho són, roïns quan ells són bons.

Clar que ells són totes eixes coses, sovint totes a la mateixa vegada. Però tenen por del costat obscur de la seua natura, necessiten protegir-se dins d'un enemic, d'un altre.

Els nord-americans van vore la cara de l'Islam en pols en la que es va convertir l'edifici bombardejat d'Oklahoma. Però, com la cara del dimoni sorgint sobre Haití i Kuwait, tot va ser fum i espills. Ara saben que la cara que van vore va ser la seua pròpia. A. G. Ω

TALLER MECÀNIC

MIQUEL FONT

Carrer dels Bous, 15 - Tel. 971 520 106 - SINEU (Mallorca)

Els accidents i els interessos econòmics

Fa unes setmanes el president de la patronal catalana feia unes explosives intolerables i antitètiques declaracions, on afirmava que la sinistralitat laboral a Catalunya és baixa si la comparem els 160 morts anuals amb les 6.000 persones que moren a les carreteres espanyoles. Doncs bé potser hauríem de començar a dir les coses pel seu nom i a afirmar que, com a mínim, una quarta part dels accidents de carreteres es podrien i s'haurien de comptabilitzar com accidents laborals.

Cada vegada es constata amb més força que els accidents de carretera són un problema molt greu, que fins i tot comença a ultrapassar a d'altres problemes com la malaltia del càncer o el terrorisme. I, de fet, hi ha una interrelació entre les formes de vida actuals (desequilibrades), la precarietat laboral, -i en general la injustícia social-, i la sinistralitat a la carretera. Les preses irracionals, generades per la competitivitat salvatge del nostre model econòmic -portades a la seva màxima expressió-, així com la «famosa» mobilitat geogràfica/laboral contra la voluntat dels treballadors, són dues causes que fan augmentar molt els accidents de trànsit. Però encara hi hauria un altre punt -la velocitat excessiva- (tant dels conductors com de les màquines), que seria la gran responsable directe de l'actual l'orgia de sang i fetge a les nostres carreteres.

I precisament en aquest darrer punt, -l'excés de velocitat-, molta culpa la tenen els amics del President de la patronal català, em refereixo concretament a l'ANFAC, -la patronal del sector automobilístic -que molt cínicament s'excusa en la llibertat de mercat i en la « falsa sobirania» dels consumidors per seguir fabricant màquines infernals i suïcides, per tal de seguir fent molts beneficis econòmics. Potser, més aviat que tard, caldrà, des dels governs responsables i des de la societat civil, començar a exigir, responsabilitats civils i/o penals a aquests industrials que encara no volen entendre que els accidents de trànsit (accidents laborals amagats) s'han de tallar d'arrel, i que és possible d'aconseguir-ho, amb uns controls més estrictes i una legislació justa i adequada. Ω

Josep M. Loste i Romero

L L O R I T O

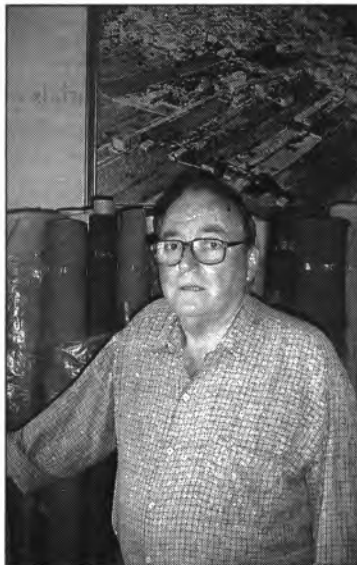
Fa 4 anys que na Cati Fiol va obrir el Restaurant Sa Comuna a sa Comuna de Llorito. Se menja per una mitjana de 1500 ptes a la carta. Tel. 971 524 149

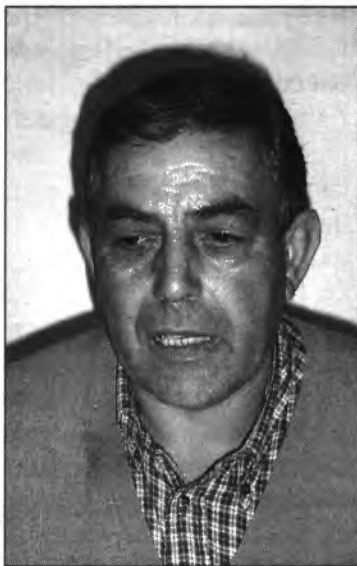
Fa 6 anys que en Llorenç Camps regenta el Bar can Putxet a Llorito. Li va donar aquest bar el seu conxo Lluç. Despatxa menús a 900 ptes. els diumenges a 1600. Tel. 971 524 225

Fa un any que en Pere Gili regenta el Forn a Plaça a Llorito. Son pare va obrir aquest negoci l'any 1979. Tel. 971 524 073

Fa 15 anys que en Josep Roig i la seva dona Teresa Martorell obren el magatzem Textil a Llorito. Tenen roba per fer vestits, cortinatges etc. Tel. 971 524 219

Fa 7 anys que en Joan Jaume és el batlle de Llorito pel PP. Durant aquest temps s'han asfaltats molt de camins. Han canviat el tancament de sa Comuna. Han empedrat les places i han ampliat les xarxes d'aigua potable i de clavagueram. Tel. 971 524 189

Na Maria Soledat Amengual és la madona jove del Restaurant es Pou a Llorito. Despatxa menús a 1000 ptes. Tel. 971 524 198

Fa 10 anys que na Magdalena Jaume amb el seu home en Miquel Coll obren la botiga de productes Zoosanitaris (medicines i instrumental veterinari) a la vila de Llorito. Tenen sucursal a la ciutat d'Inca. Tel. 971 524 021

Fa 12 anys que en Miquel Valcaneres i na Francesca Bonet obren la Torrada de Café Bay a can Bieló de Llorito. Reparteixen café torrat per tot Mallorca. Tel. 971 524 055

Fa 20 anys que ne Caterina Garcies amb el seu home Llorenç Gomila obren el Forn Nou a Llorito. Tenen el forn amb foc de llenya. Tel. 971 524 341

Antaviana

Des de que el PP va aconseguir la majoria absoluta els seus fets feixistes s'han accentuat de manera evident, recolzats pels pseudointel·lectuals espanyolistes i acompanyats dels seus servents mediàtics que no desaproveiten l'ocasió per criminalitzar el nacionalisme no espanyol i les

opcions ideològiques que poden ser un obstacle pel seu etern projecte de l'Espanya "una, grande y libre".

La desfilara militar a Barcelona, l'informe de la RAH, les seves matrícules unitaristes, els atacs contra la llengua del croat anticatalà don Alejo i dels tribunals espanyols, les medalles als "herois" franquistes Melitón Manzano i Carrero Blanco, i un

ambient general de linxament mediàtic de qualsevol nacionalisme diferent de l'espanyol són les acreditacions d'un govern de perfil ultradretà que pretén imposar-nos la seva visió homogeneïtzadora de l'Estat Espanyol.

Com que som independentistes convençuts i estem farts de les mentides i coaccions que ens venen dels mitjans de comunicació i partits polítics estatals, et

volem presentar la nostra Web, amb la qual volem afegir-nos a les nombroses pàgines independentistes dels companys i companyes que ja lluiten contra l'opressió de l'Estat Espanyol i a favor de la plena sobirania dels Països Catalans. Una Pàgina Web que et convidem que visitis sense pensar-t'ho: [ANTAVIANADIGITAL: www.geocities.com/AntavianaDigital](http://ANTAVIANADIGITAL:www.geocities.com/AntavianaDigital) Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

El ple Renaixement Europeu (1491-1520): ANY 1506-1507

PER RICARD COLOM - Colomtaube@hotmail.com

DEFENSEM LA NOSTRA HISTÒRIA CONTRA LES MANIPULACIONS DEL P.P. -REAL BORBÒNICA ACADEMIA DE LA HISTÒRIA-, QUE PRETENEN REINSTAURAR D'AMAGAT LA "FORMACIÓN DEL ESPÍRITU NACIONAL" FRANQUISTA.

«La llengua i la història són els botins més preuats a l'hora de sotmetre un poble» (Angel Guimerà).

El P.P. ho sap i per això vol reescriure la nostra Història i tornar a la censura franquista sota les maquiavèliques i mentideres pressions de les «cruzadas antinacionalistas» de les TV's i premsa que controlen. Volen fer de la Història una versió moderna de la «Formación del Espíritu Nacional», tot amagant coses com que els Reis Catòlics eren uns antisemites cobejosos d'or, que els castellans van matar més de 100 milions d'amerindis o que durant segles hi hagué una absoluta censura d'un munt de llibres de molt diversa temàtica fins al punt que qui tingués llibres prohibits acabava a la foguera i fins al punt que molts llibres eren segrestats i reescrits per la censura. Ara, els hereus directes de la Inquisició (el PP via franquisme i integrisme espanyolista) volen continuar reescrivint llibres segons els seus objectes interessos polítics.

«...els que no saben d'història acostumen a no tenir criteri polític, o a no tenir un criteri apriorístic que per qualificar-lo d'una manera o d'altra s'ha acabat per dir-ne filosòfic...».

(Enric Prat de la Riba, 1870-1917, president de la Mancomunitat de Catalunya a les cartes a en Joan Manyé i Flequer).

«La història és la suma total de totes aquelles coses que haurien pogut ser evitades».

(Konrat Adenauer, 1876-1967, polític democristià alemany).

«No crec pas en l'esperança d'esdevenir millors, ni en el progrés. Jo llig quasi més història que no literatura. I la història ensenya».

(Alvaro Mutis, any 1997).

«La historia és mestra de la vida».

(Dita llatina).

«La història és el millor mestre per als alumnes distrets».

(Indira Gandhi, 1917-1984, política de l'Índia).

«El millor profeta del futur és el passat».

(Lord George Gordon Byron, 1788-1824, poeta i aventurer romàntic anglès).

«El passat defineix el present perquè la humanitat no és mestressa de la seva pròpia història».

(Sigmund Freud, 1856-1939, psiquiatra austro-jueu, fundador de la Psicoanàlisi).

«...crec que cal admetre que sovint hem d'estudiar història a fi de desempallegar-nos-en».

(C. Wright Milis).

«Entre d'altres exercicis de l'esperit, el més útil és la història».

(Caius Salustianus Crispus, 86-34a.C., polític i historiadore romà).

«Allò curiós no és pas com és escrita la història, sinó com s'ha d'esborrar».

(Manuel Alcántara, 1928-..., poeta i periodista foraster).
«La història dels homes amb prou feines és altra cosa que la terror de la inferioritat»

(Giovanni Papini, 1881-1956, escriptor catòlic italià).

8-3-1506: Segones nocces d'un Fernando ja major amb una Germana de Foix molt més jove (que fins i tot se n'anirà al llit anys a venir amb el nét del Catòlic, el jove Emperador), un simple casori polític, a Dueñas (Castella), per a engendrar hereu per a la Confederació catalanoaragonesa.

21-5-1506: Mor a Valladolid en Cristòfol Colom. Oficialment és soterrat a Sevilla, però hom dubta de l'autenticitat del sepulcre sevillà d'en Colom.

1506: Dels 17 tribunals inquisitorials de les darreries del s.XV, sols en queden 7, puix que tenen ja pocs judeo-conversos a controlar.

Pesta: Més de 4000 morts a Barcelona.

Barcelona basteix les galeres per al rei a les Drassanes.

Sistema d'insaculació per a Tortosa.

Instauració de l'Audiència de València.

Cortes de Valladolid: Juana i Felipe el Bell són jurats com a reis de Castella. Pressionat per l'alta noblesa castellana, Fernando marxa cap a la Confederació.

El petit Carles I hereta Borgonya i Flandes, on es cria.

26-8-1506: Per acabar amb els abusos i mancances al govern municipal d'Alacant, el rei comença a intervenir-hi.

9-1506: Vots finals del frare Martí Luter.

9-1506 a 7-1507: Fernando el Catòlic i na Germana de Foix viuen a Nàpols com a titulars del ric reialme, un cop reconeguda per França la supremacia militar castellano-catalana al Mediterrani central.

25-9-1506: Mor Felip el Bell a Burgos, després d'una partida de pilota, als 28 anys.

Joana la Boja, per Francisco Pradilla Ortiz (1848-1921), Museu del Prado

d. 10-1506: L'ambient intolerant castellà ateny finalment de declarar *Loca* a la reina Juana I, amb motiu de la seva tristesa per la mort de Felip el Bell. El Cardenal Cisneros crida Ferran II d'Aragó de nou com a regent, ja que per ser considerat català hi té una situació relativament dèbil.

1506-1555: L'alta noblesa i dirigents castellans tanquen la reina Juana I a Tordesillas fins a la seva mort, durant tots aquests anys la sotmeten a tota mena de vexacions per haver volgut humanitzar Castella.

darreries. 1506: Bartolomé de las Casas és ordenat sacerdot a Roma.

1-3-1507: Hernando Llanos i Hernando Yáñez són contractats per a pintar les portes del retaule de la catedral de València.

2-5-1507: Primera Missa de Fra Martí Luter de Mansfield.

1507: Amb l'amortització de 40.000 lliures d'interessos endarrerits, l'anivellament del pressupost municipal i la desaparició d'alguns drets i impostos, queden redreçades, amb austeritat i precarietat, les finances municipals de Barcelona durant tants anys col·lapsades.

Pesta al Principat.

Antonio de Nebrija edita a Barcelona el *Lexicon sive Distionarium, ex latino sermone in catalano*, el qual apareix en gran nombre d'inventaris valencians de l'època, o sia, un *best-seller* de principis del s. XVI.

Les Escoles Majors i l'Estudi General de Medicina i Arts de Barcelona s'uneixen.

Greu atur a Part Forana: «lo poble no troba feina que faça e no guanyen res» (jurats de Montuiri), «Lo poble stà en gran infortuni per causa de no trobar feina» (els d'Albaida), «los poblados no troben qui'ls do un jornal» (Petra).

Fundada la Taula de Canvi a Mallorca.

Amerigo Vespucci (1451-1512) demostra que el continent descobert per Colom no són pas les Índies sinó un Nou Continent, que serà anomenat Amèrica pels europeus (de tota manera molta gent ja ho sospitava, i molt probablement el mateix Colom). Els castellans, per tal de fer oblidar tan com poguessin el nom d'en Colom, acceptaran el nom d'Amèrica. En idiomes indígenes Ameríndia es diu *Abia-lala* (segons els *cuna*, indígenes de Colòmbia-Panamà) o *Tahuantinsuiu* (en *quítxua*).

Fernando accepta la seva 2ª Regència a Castella.

El Catòlic destitueix el Gran Capità i deixa com a virrei de Nàpols el comte de Ribagorça, En Joan d'Aragó.

Després de l'atac a Urbino, els enemics d'en Cèsar Borja ajunten forces i es revolten per reclamar llurs territoris conquerits. Cèsar enganya els caps rebels, els duu al castell de Senigallia, a la mar Adriàtica, i els executa. A continuació, s'aplega amb el seu cunyat, el rei de Navarra, en una expedició contra Castella i mor en combat a Viana, Nafarroa. Cèsar, cruel, traïdor i sens escrúpols envers els seus rivals polítics, s'esdevé el prototipus del polític astut retratat a *El Príncep* (1532) per Niccolò Machiavelli.

Els portuguesos ocupen Moçambic (Àfrica sud-índica): esdevindrà principal base portuguesa i port d'escala per als vaixells de la *Carreira da Índia*.

1507-1509: Virregnat del comte de Ribagorça a Nàpols.

1507-1516: Segona Regència del Catòlic a Castella, amb Cisneros. Tanmateix, els ferèstecs alts aristòcrates castellans hi rebutgen la seva presència. Fernando governa Castella amb *aragonesos*, gent de sa confiança, si bé no és pas especialment *pro-aragonès* en la seva política general.

Fernando el Catòlic, anomenat Catalanote a Castella, és presentat devotament en una mena de sacralització autoritària intensiva (faraonització) del poder cesari (cesaropapisme).

d.1507: Ramon Folch de Cardona-Anglesola fa bastir el convent de St. Bertomeu a Bellpuig d'Urgell. Ω

MARIA DE LA SALUT

Fa 14 anys que na Bàrbara Vanrell i el seu home Pere Jordà són els amos de la Botiga Can Pere de Roqueta a Maria de la Salut. Un poble sense grans superfícies on encara hi ha tres botigues. Tel. 971 525 236

Fa 17 anys que na Catalina Ferragut és la titular de l'Apotecaria de Maria de la Salut. Son pare va comprar aquesta apotecaria a un foraster l'any 1942. Tel. 971 525 020

Fa 13 anys que na Magdalena Pasqual va obrir la Sabateria Pasqual a Maria de la Salut. Tel. 971 525 687

La colonització econòmica a la Catalunya Nord

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ-POLITÒLEG

Pel que fa a la Catalunya Nord, la situació econòmica és encara pitjor que al sud, amb una situació molt peculiar que la diferencia de la resta del país.

El govern francès mai no ha tingut la més mínima intenció de desenvolupar les terres catalanes que ocupa, sinó tot el contrari, sempre ha generat polítiques desastroses que portaven l'economia nord-catalana a la ruïna, tot encastrat dintre d'un maquiavèlic pla de colonització francès sobre la Catalunya Nord.

El pla colonitzador portat a terme per l'Estat francès era (i és) el següent: engegar polítiques econòmiques discriminatòries sobre la Catalunya Nord que fessin d'aquest territori una zona subdesenvolupada, el subdesenvolupament generaria la manca de treball, i la manca de treball forçaria els més joves a abandonar la seva terra i agafar el camí de l'emigració, alhora, l'Estat francès ompliria la Catalunya Nord amb funcionaris, mestres, policies i jubilats provinents d'altres punts de l'Estat. I què cerquen els francesos amb tot això?, doncs molt senzill: la descatalanització i afrancesament de la Catalunya Nord. Si els catalans més joves han d'emigrar i el seu lloc a Catalunya és ocupat per francesos, occitans, bretons, corsos o magribins, aleshores Catalunya va perdre la seva identitat pròpia, sobretot en temes tan delicats com el cultural i lingüístic. Imaginem el següent exemple: una noia jove catalana, catalanoparlant, no troba feina a la Catalunya Nord, i decideix anar-

se'n a París. Un cop aconseguix un treball a la capital francesa, s'hi queda a viure per sempre més. D'entrada, la seva llengua materna, la catalana, hi queda arraconada en benefici del francès, ja que el català no li serveix per a fer vida diària a París, mentre que el francès sí. Aquesta noia acabarà descatalanitzant-se i afrancesant-se. Si, a més, la noia s'acaba casant amb un francès, a casa parlaran francès i els fills, nascuts a França, se sentiran francesos. Una noia, que podria haver creat una família catalana i catalanoparlant a la Catalunya Nord, acaba formant una família francesa i francoparlant a França. Si, a més a més, l'Estat francès envia un funcionari parisenc a treballar a Perpinyà, i aquest funcionari (que no coneix ni té cap interès a conèixer la llengua catalana) s'enduu la seva família francesa a Catalunya, tots ells utilitzaran el francès com a llengua vehicular al carrer, a l'escola, al mercat,...; al temps que hi portaran el seu sentiment nacional francès. El resultat, llavors, és que acaben afrancesant la Catalunya Nord.

Naturalment aquesta política de criminal colonització que practica el govern de París sobre la Catalunya Nord, és la mateixa que esmerça a Còrcega, Occitània, Euskadi Nord o Bretanya.

Les dades econòmiques a la Catalunya Nord parlen per elles mateixes. L'atur s'hi ha incrementat força en els darrers anys, afecta més del 17% de la població activa, (índex que s'eleva entre els joves,

hi arriba al 28%, casualitat?), índex aquest molt superior a la mitjana estatal, que hom situa en un 11%; un atur producte de les nombroses fallides empresarials que s'han produït a la regió. La crisi afecta tots els sectors econòmics nord-catalans: el comerç, l'hoteleria, o l'agricultura.

Existeix a la Catalunya Nord una enorme descompensació entre els diferents sectors, amb un debèl sector secundari, que ocupa sols un 18% de la població activa (en els darrers anys han desaparegut els productes tèxtils, sabates i espadenyes de la contrada del Vallespir, les joguines de Perpinyà, al temps que s'ha produït l'enfonsament dels productes agroalimentaris rossellonesos), i un sector de serveis desmesurat, que dona feina, ni més ni menys, al 75% de la població activa (l'agricultura representa al voltant del 7% dels treballadors).

El cas és que la greu mancança d'equipaments industrials, així com la encaparrant inexistència d'infraestructures de qualitat, fan impossible de desplegar una forta indústria a la zona. Per fer-nos-en una idea, només diré que el 27 d'octubre de 1996 s'enlaira, de l'aeroport de Perpinyà l'últim avió d'Air Inter Europa (filial d'Air France), que cobria la línia Perpinyà-París; això suposava, com era d'esperar, la ruïna de les poques empreses existents a la Catalunya Nord, al temps que eliminava qualsevol possibilitat que se n'hi instal·lessin de noves. Els nord-catalans hagueren de cercar una companyia que substituís la perduda, i en trobaren una en la privada TAT, filial de... British Airways. Gràcies Londres!

El producte interior brut a la Catalunya Nord, l'any 1991, era de 85.000 francs per càpita, mentre que la mitjana estatal hom situava en els 118.000 francs, però a la regió de París... s'enlaira fins als 181.000 francs per habitant!

Davant aquesta flagrant discriminació econòmica de la que som objecte els catalans (i dic «som» perquè la Catalunya Nord és la terra de tots els catalans, i els del centre, sud i illes tenim el deure d'intervenir-hi sempre, per principi, ja que en tenim el dret i la responsabilitat de fer-ho) no és d'estranyar, doncs, que l'Ajuntament de Perpinyà inaugurés, el 8 d'octubre de 1993, una delegació a Barcelona. Cosa totalment lògica, ja que la capital nacional dels nord-catalans (i de tots els catalans) és Barcelona, i no París ni Madrid; per tant és normal que les relacions comercials, culturals i humanes més immediates dels nord-catalans siguin amb llur gent del sud. No debades, el nou lema de la capital del Rosselló és «Perpinyà la catalana», com no podia ser-ne un altre. Ω

Ens acostam a vosté

FORR CA'R JORDJ ROU

C/. Cister, 64
Tel. 971 769 469

ES SECAR DE LA REAL

Fet a ma i cuit a llenya!!

FORR CA'R JORDJ
C/. San Vicens de Paul, 56
Palma

FORR ROU
C/. Agustí, 1
Son Sardina

el lleu de tots mereix un respecte

FORA FUMS!

Independentisme

Manifestació en defensa de la llengua a Girona

Girona. - «Aquest 23 d'Abril, Girona ha recuperat una de les mobilitzacions que es van perdre després de la repressió de principis dels 90. Unes 150 persones convocades per Maulets i amb el suport de altres entitats culturals i polítiques es van manifestar en defensa de la llengua. La manifestació va començar a la plaça

de l'ajuntament on es va llegir el manifest unitari i es va cridar contra la bandera espanyola que cada any oneja al balcó del nostre ajuntament. Seguidament es va anar cap a la plaça Catalunya on hi havia una paradeta del Partit Popular. Allà tots i totes vam escridassar-los «fora feixistes dels Països Catalans» fins que van decidir des-

muntar la paradeta. La gran presència de mossos de paisà (i de furgonetes preparades d'antiavalots al barri vell) va obligar a l'organització a desconvocar l'acte. La lluita en defensa de la llengua i la terra continua dia a dia a les nostres comarques, fins a la victòria!!» Manifestant + Zitzània 26/04/01

Repressió

Davant l'anunci del tancament d'ARDI Beltza

Euskadi. - «El senyor Garzón acaba d'anunciar-nos la seva intenció de procedir amb el tancament (suspensió d'activitats) d'ARDI BELTZA. Aquest és el tercer mitjà de comunicació que aquesta persona clausura. Sinistre mèrit el seu, tan sols comparable a actuacions similars a dictadures o a les repúbliques bananeres.

El tancament d'ARDI BELTZA ha estat precedit d'una forta campanya de criminalització contra la revista i el seu director auspiciada des de diversos mitjans de comunicació, especialment aquells vinculats a la dreta espanyola més reaccionària i en concordància amb el partit del govern central, el PP.

Són aquests mateixos mitjans els qui després tenen el cinisme de denunciar la falta de llibertat d'expressió a Euskal Herria. Mentre ells gaudeixen de les prebendes del poder, centenars de treballadors i treballadores de la comunicació ens veiem abocats a l'atur perquè

es tanquen els nostres llocs de treball. I alguns professionals, com el nostre director i d'altres, són silenciats enviant-los directament a la presó.

El nostre únic delictes és tenir una línia editorial diferent dels mitjans espanyols vinculats al pensament únic més reaccionari. La seva manera d'actuar és tan miserable com cruel i pròpia del franquisme que segueix viu en els seus mètodes.

No esperem ni volem res d'ells. Més que la seva alegria davant l'anul·lació d'una veu dissident ens preocupa el silenci còmplice de la professió periodística davant d'aquest nou atropellament contra la llibertat de pensar i d'escriure.

A banda de la baixesa ètica que suposa la muda aquiescència, hi ha un perill latent en les actuacions d'aquests jutges i polítics feixistes: que l'exemple serveixi. A ARDI BELTZA ara se la satura amb l'excusa d'ETA, però aquests liberticides segur que demà troben

excuses noves per escometre contra qui discrepi de la seva visió totalitària de l'existència. L'exemple més palpable d'això és com concebeixen la realitat informativa a través dels mitjans públics i privats que controlen.

Anunciem des d'aquí i ara la intenció de seguir lluitant per la llibertat d'expressió. Ho fem perquè així ens ho exigeix la nostra consciència i també perquè aquest és el nostre compromís amb el nostre poble, i amb nosaltres mateixos i amb els milers de persones que, per damunt de la repressió, tenen la voluntat inequívoca de ser lliures dins d'una terra lliure.

Per això continuarem endavant, informant en llibertat i denunciant tot l'engranatge trampós del circ jurídic i mediàtic que avui en dia s'arrossega en mig de la cada vegada més decadent i corrupta democràcia borbònica espanyola.» Treballadors i treballadores d'ARDI BELTZA 29/04/01 Ω

A R I A N Y

90
A Ariany, com a la majoria de pobles mallorquins comanden dones. La batlesa és na Maria Antònia Munar, que també és la presidenta del Consell de Mallorca. Ara fa 12 anys que na Pilar Sánchez d'Àvila va comprar la finca Son Porró de 4 quarterades, plena de figueres i ametllers i fa pocs anys hi ha obert les cases com a hotel d'Agroturisme. Onze llits que del febrer a l'octubre estan al 90% amb majoria d'alemanys. Durant mesos d'hivern l'hotel s'omple de mallorquins que hi van a passar el cap de setmana. Tel. 971 182 013

Fa 4 anys que na Règina Gelabert és la titular de l'Apotecaria de Costitx. Abans la titular era na Maria Joy. Tel. 971 513 018

Fa 12 anys que en Tomeu Remug és l'amo del Bar can Tomeu a Costitx. És el bar dels sonats i són del Mallorca. Tel. 971 513 217

Després d'una galopant secularització de la societat catalana, continua essent remarcable el interès d'un important grup de ciutadans en la consecució d'un relleu en clau catalana als palaus episcopals del Països Catalans.

És un debat que es va repetint d'una manera intermitent. Cada quan hi ha un bisbe que ha d'abandonar per raons d'edat les seves funcions pastorals al capdavant de la seva església particular o diocesana (conjunt de parròquies sota el mateix guiatge d'un pastor anomenat bisbe que depèn directament de Roma).

El més important sense dubte és el cas del Bisbat de Barcelona. També, no obstant, és el cas més ben plantejat, dons la successió en clau catalana sembla assegurada per la via dels bisbes auxiliars. Bisbes auxiliars amb

una forta sensibilitat envers la realitat del problema català i la seva especial consideració.

Tot i aquesta preocupació constant de la «base» eclesial catalana en pro de bisbes catalans, s'experimenta un fort distanciament entre els plantejaments pastorals i els nacionals. Quan de fet, l'Església catalana hauria d'estar al costat del procés d'alliberament formulat per activa i per passiva arreu dels Països Catalans.

La pràctica dona indicis molt conclouents. El Papa es continua negant a usar una de les 20 llengües més importants del món (no cal dir que una d'aquestes 20 és el català). Fins al punt d'ignorar que va ésser parlada i escrita per

tant rellevants antecessors seus com el Papa Borja, el Papa Alexandre VI o el Papa Calixte III, els quals no sols la van estendre sinó que eren ells mateixos catalans! Com tant sovint ens ha recordat el Pare Batllori sj.

L'església catalana no es pot apartar del procés d'alliberament dels Països Catalans. L'Església, per definició, ha d'estar amb el poble. I, com en un altre temps van fer els Bisbes Torras i Bages o Vidal i Barraquer, sols apropant-s'hi es pot copsar el drama constant d'un poble al qui li han negat reiteradament la pàtria per formes mil vegades violentes.

El franquisme va perseguir molt més del que ens podem ima-

ginar les arrels de l'església catalana. Ho va fer per la via més letal: la via de la seva desqualificació social. El com és una qüestió densa que el Pare Raguer tracta d'explicar en un ben documentat llibre publicat recentment.

Cal preguntar-se fins a quin punt l'ambient religiós ha estat sempre tant estrany a Catalunya, com per entendre que l'aparició de bona part de vocacions religioses s'encaminin vers el servei a d'altres esglésies (anar a missions). Hi ha milers de missioners anònims que són catalans i passen en silenci la seva existència. Molts d'ells purgats sota noves denominacions a l'hora d'explicar la seva procedència

nadiua.

Les protestes de tota mena, més o menys organitzades, de part de la base laica de l'església catalana és un fenomen que està prenent cada dia una dimensions més grans. Més quan algunes propostes són terriblement crítiques envers tot el que ve de Roma o dels seus representants (els bisbes).

Davant aquesta situació, hi ha temps per donar un cop de timó. No sols amb nous bisbes catalans, sinó reconsiderant el paper de fons de l'església dels Països Catalans. Una Església disposada a mullar-se per un poble amb una pàtria dissortada. Tant senzill com això. Llorenç Prats-Segarra Editor-adjunt de «Catalunya Campus» catalunyacampus@correu.vilaweb.com 19 d'abril de 2001. Ω

Encara volem Bisbes catalans!

PETITS ANUNCIS

SERVEIS PROFESSIONALS

Representants musicals que es posin en contacte amb "Marejol" per contractar actuacions a les Illes. Som un grup capdavanter al Principat. Tel. 933 593 632.

Necessit dona a hores per fer net. Hi ha molta de feina. Tel. 971 867 286

Tenc una empresa de manteniment de jardins i de piscines a la zona nord de Mallorca. Tel. 971 864 532 - 696 278 393.

Leo Casanova. Tarot, massatges curatius, medicina natural. Marqués de la Font Santa, 6-2. Cita prèvia 670 067 314.

PERSONALS

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Fran-

**Si voleu vendre terrenys, solars o cases a Mallorca, vos oferim assessorament complet.
Tel. 971 265 005**

cesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29- 07670 Porto-colom.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona independent i intel·ligent

que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principat, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907843901-973603214.

Hola, soc un noi de 16 anys i estic interessat en cartejar-me amb gent que també defensi l'alliberament nacional dels països Catalans. M'agraden "Els Pets" "Brams" i "Jo t'ho diré". Enric Blanc. C/ Montcada, 1 - 08291 Ripolllet.

Naturalesa, la mar, la muntanya, una pel·lícula, un cafè... si ests dona, atractiva i divertida, t'he de conèixer urgentment. Bútia postal 1174 - 07080 Ciutat de Mallorca.

Noi de 23 anys, independentista i romàntic coneixeria noia de similar edat, soltera de Girona per a sortir al cinema, a la platja, etc. Carles Lloveres carrer Rocacorba, 15 Vilablareix 17180.

Cerc femella per festejar fins a 39 anys, Òscar Pujol. Blanquerna, 58-07010 Ciutat de Mallorca.

COMUNICATS

Si voleu intercanviar

adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusa. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenians a Dittànsia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Estracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscribiu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7-43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeu-vos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskara-ren Berripapera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellingtongo Dukea, 2-01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

A tots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació cívica

Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieu-me Informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donnart-44, Hent Frinaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC I SANT Lluc, en versió interconfessional, en llengua catalana, en cassettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment s'editarà l'evangeli segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braile en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

Ha nascut Correfoc!!! Una revista de literatura i Història catalanes. 64 planes 250 ptes. Col·labora-hi o fes-te'n subscriptor. Tlf. 971 200 810. Lluis.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, veni i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

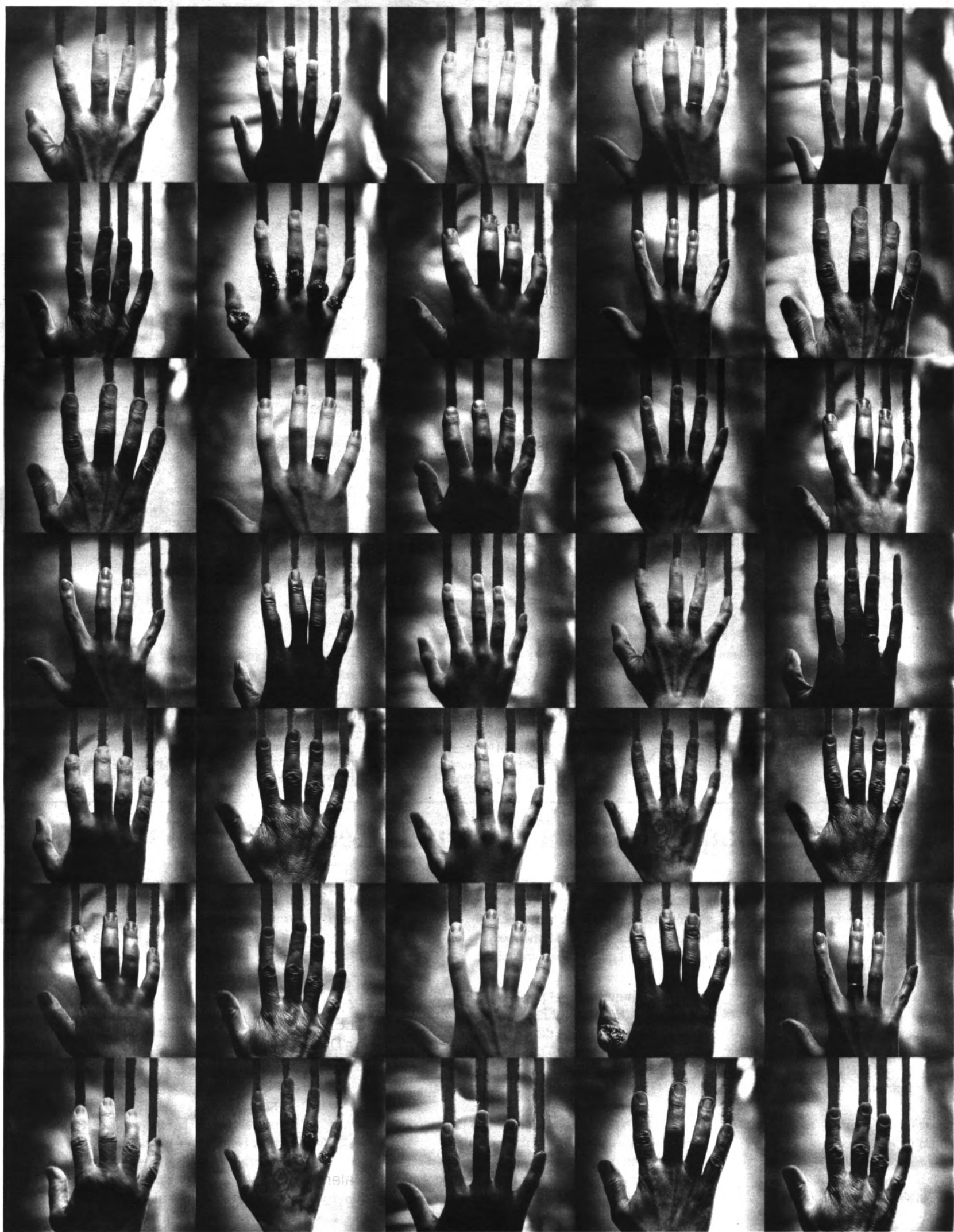
Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Si voleu una Mallorca lliure i independent d'Espanya, veniu al
LOBBY PER LA INDEPENDÈNCIA
Apt. de Correus 531

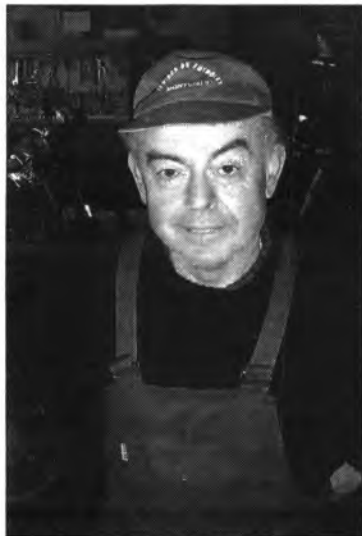

Generalitat de Catalunya

ARA JA SOM més de 6 MILIONS

Fa més de 1000 anys que, entre tots, fem un país del qual avui ens podem sentir orgullosos. Per fer la Catalunya del futur, la de les properes generacions, necessitarem tots aquells que vulguin estimar el nostre país. Vinguin d'on vinguin. Es diguin com es diguin. I siguin com siguin. I és que, a la Catalunya de demà, necessitarem moltes mans, però, sobretot, molts cors.

FIRA DE MAIG DE SINEU

Fa 15 anys que en Miquel Font regenta el Taller Font Sineu a la vila de Sineu. Son pare va obrir aquest taller fa 80 anys. Tel. 971 520 106

Fa 15 anys que en Miquel Munar i n'Antònia Gómez regenten el Restaurant Es Palau a Sineu. Se menja a la carta per una mitjana de 2000 ptes. Tel. 971 520 872

Fa 11 anys que en Biel Sanxo és l'amo del Bar Triquet de Sineu. Va comprar aquest local a l'amo en Rafel des Triquet. És un local amb molts de segles d'antiguitat. A la foto amb el seu fill Biel. Tel. 971 520 136

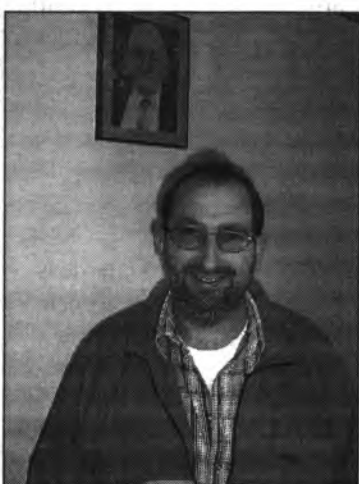
Fa 2 anys que na Núria Pijoan de Reus ha obert la botiga Milfils a Sineu. Està especialitzada en Cortinatges i brodats. A la foto amb el seu fill Arnau. Tel. 971 520 220

Fa 11 anys que na Joana Jaume va obrir la Perruqueria ca na Joana a la barriada des Frontó de Sineu. A la foto pentina na Maria Llull mentre les nines s'ho miren tot. Tel. 971 520 501

Fa 29 anys que la Família Pinara regenta el Celler és Grop a Sineu. Saben fer molt de cas als parroquians i tenen detallets culinaris molt bons. Se menja a la carta per una mitjana de 2.500 ptes. Tel. 971 520 187

Fa 25 anys que n'Antoni Brui i el seu sogre Pau Coll al cel sia obren la Ferreria Coll Caimari i Polígon de Sineu. La família Coll tenia ferreria des de fa 75 anys. Tel. 971 520 070

En Joan Ramis fa de fontaner i na Margalida Carrió estudia i els caps de setmana fa de cambra el Restaurant es Palau de Sineu.

En Pep Oliver "Pavarotti" és el batle de Sineu per UM. És un dels homes més trempats del pla de Mallorca. És l'amo del Celler can Font a la Plaça de les verdures de Sineu.

EPÍSTOLA. De Joaquim Maria Bartrina (Reus, 1850 - Barcelona, 1880)

«Bartrina era una personalidad completa, y no puede mirársela en detalle. Su carácter distintivo era la armonía de facultades. No concebía la ciencia sin que la acompañara la poesía, ni estimaba la poesía sino ostentaba base científica. Ponía en igual nivel el genio y el talento, el sentimiento y la idea. Para él el mundo no es de los matemáticos ni de los poetas. Por ello en su prosa era poeta y en su poesía era científico. Bartrina

era trasunto fiel de nuestro siglo. (...) Todos los grandes ideales constituían el deseo de Bartrina. El amor, la ciencia, el progreso le inspiraban sentidos acentos, pero luego que fijaba en la realidad su mirada escrutadora, se apoderaba de él el desaliento, y lo expresaba en una frase, en una palabra a veces»

(Valentí Almirall).

Amic, si encara ho ets, el plany meu escolta;
si sols t'ho dius, si l'amistat antiga,
pel cuc de l'egoisme rosegada,
com tronc corcat que, en recolzar-s'hi, es tranca,
no llegeixis... Però, prou!, si ets egoista,
en veure versos llençaràs la carta!

De l'infinit jo puc llegir els prodigis,
i analitzar la llum de les estrelles
que allà d'enllà, en el cel, brillen perdudes,
però copsar la llum d'una mirada,
i llegir en el cor, m'és impossible!

Com no dubtar del món, qui en ell troba
solament falsedat i hipocresia?
Renoms brillants se fan amb falses glòries,
com amb cartró daurat se fan cuirasses,
i de lluny tot és or per al curt de vista.
Vergonyós i modest, s'amaga el mèrit,
i atrevida s'eleva la ignorància;
així el que fa poc pes en el mar sura,
i és al seu fons -tan sols- on hi ha perles.

Altres n'hi ha, de l'ambiciosa escala,
que homes de bé pertot arreu se diuen,
i, per debilitat, del crim són còmplices
mirant-lo indiferents. Lligar no saben
la causa amb els efectes, i no veuen
que el mal d'altri en llur mal pot tornar-se.

Tranquil mira el pagès que els boscos talen;
no s'hi oposa: al revés, se n'aprofita;
però poc temps després les pluges vénen,
i en la muntanya a l'aigua res no detjura,
i corre munts avall, i els rius desborda,
i els camps inunca... i el pagès ofega!

Amb tan estranya indolència i apatia
els uns, amb llur malícia els altres, deixen
o fan que la mentida en aqueix món regni.
Però la joventut què diu? Si és l'egoisme
qualitat sols de vells, com no es prepara
a transformar-ho tot, en bé dels pobles?
Què fa almenys dels joves la part més alta,
la part que pels seus títols o fortuna
ha de donar a l'altra gent exemple?
Vestit amb la llibrea de la moda,
ridícula com sempre en sos capritxos,
ací en teniu un d'ells. Del seu cap cuida
molt més el perruquer que el catedràtic;
amic de ballarines i toreros.
Entre visites, jocs, passeigs i teatres,
ni té temps de pensar: *treballa sempre.*

En veure com aquest i aquells tants homes,
veritat i virtut, on puc trobar-vos?
Que en el poble, tu, em dius? I on és el poble?
És la munió de gent que alegre xiscla
i a la plaça de bous té l'Ateneu?

És la que per carrers i places corre,
«Visca la llibertat!» cridant contenta,
i és esclava, primer de sa ignorància,
després de ses passions, després dels ídols
que, per demà cremar, avui aixeca?

I no hi haurà remei? És per ventura
un cercle el progrés que ara ens retorna,
després d'haver passat segles gloriosos,
al primer estat salvatge d'on sortirem
com torna al mar pels rius la gota d'aigua
que del mar pujà al cel dintre del núvol?
L'home, que per a unir els llunyans pobles
ha fet esclau el llamp, no podrà un dia
estrènyer la distància, avui immensa,
que hi ha entre el cap i el cor? No podrà treure,
com del carbó el diamant, de l'egoisme
l'amor per a posar-lo en sa corona?

Tant de bo que així fos! Llavors serien
els homes, homes, i les dones, àngels.
però ara no ho són. Si alguna pura
idea o virtut tenen, prest l'esborra
l'egoisme que va creixent, semblant-ne
en els efectes, tal com el d'un incendi,
que el fum embruta allò que el foc no crema. Ω

Una bona web de literatura catalana:

<http://campus.uoc.es/lletra/cat/generes.html>

La guerra de Successió

La guerra de Successió a la Monarquia Catòlica manifestà, al País Valencià, signes inequívocs de brega intestina entre «maulets» (bàndol popular, al qual es sumaren en massa els camperols vençuts en la segona Germania, de 1693, amb l'esperança -ara com abans- d'aconseguir l'exempció de tributs) i «botiflers» (noblesa i oligarquia urbana, partidària de Felip V).

Una anàlisi de la lluita de classes d'aquests moments crida l'atenció sobre «l'aliança» entre les classes oprimides i els «ciutadans honrats» (cavallers, nobles i clergues que havien pres partit per la causa successòria «austriacista» de l'arxiduc Carles d'Àustria). En efecte, el suport popular aconseguit per Basset, arran la promesa d'abolir els drets senyorials, fou importantíssim. El 16 de desembre de 1705 entrava triomfant a València i, entre d'altres mesures, es produí, una tímida rebaixa d'alguns impostos; però la reacció des del mateix sector «austriacista», no es feu esperar: les classes privilegiades, que en tot moment se n'havien aprofitat de la revolta, bàsicament rural i popular, encetaven la seua tasca contrarrevolucionària fent empresonar Basset i posant al front de la ciutat homes de la seua confiança. La contradicció és clara: els camperols volien deixar de pagar els «censo» (impostos feudals) però sense alterar l'Status Quo institucional, sense transformar la societat estamental que tot just donava suport a aquests drets. A la Circular del Comité Central a la Lliga Comunista de març de 1850, Marx escriu, sobre la revolució alemanya de 1848, el següent: «la classe treballadora revolucionària actua d'acord amb el partit democràtic, petit-burgés, mentre es tracta de lluitar i abolir la coalició aristocràtico-liberal; en totes les qüestions, la classe treballadora revolucionària necessita actuar independentment.» I és que «aquest partit democràtic petit-burgés és més perillós per als treballadors que ho va ser el partit liberal»

REPRESSIÓ I RESISTÈNCIA ARMADA POPULAR

Com a conseqüència directa de la repressió duta a terme arran de la implantació del règim borbònic, un gran nombre de camperols maulets es veuen obligats a fugir o amagar-se, per a no caure en mans dels botiflers ni de l'exèrcit d'ocupació. El camperol empobrit es llença a la resistència armada a les zones més esquerpes del país.

Fins a la victòria militar del Borbó (presa de Vila-real el 12 de Gener de 1706, Batalla d'Almansa el 25 d'Abril del 1707...) i la implantació del seu règim, caldria diferenciar, al bàndol austriacista, entre els que s'exiliaren a Barcelona, seguint la cort de Carles III (en la seua majoria, càrrecs públics de la ciutat de València, i que en 1714 demanaran el perdó de Felip V) i els que foren foragitats del país pel seu austriacisme (fonamentalment una part del clergat); i ambdós dels maulets que, esdevinguts «miquelets» (bandolers), continuaran, en partides soltes, la resistència armada al règim borbònic. El 1724, disset anys després del Decret de Nova Planta, un 61% dels pobles de La Plana tenien partides armades rebels. La fam i la crisi de subsistència; els llauradors endeutats i sense terres; els impostos que els toca pagar i que saben que el ric no paga; la pressió fiscal, amb la introducció d'impostos de tradició castellana que es sumaven als ja existents, augmentats llavors per a pagar i allotjar els soldats borbònics; la repressió de l'exèrcit d'ocupació i la brega amb els soldats, feren perdurar les partides.

Un període bàsic d'aquestes partides fou el comprés entre 1705 i 1707, resultat de la desfeta d'Almansa i que es projectà sobre la crisi de subsistència de 1709-1710. Un segon, amb revifaments importants a la serra d'Espadà que estan condicionats per la revolta catalana de 1719.

Les partides de Carafa, que aplegaven supervivents de les de Rosmo (mort per les tropes felipistes el 12 de Gener de 1706, en la defensa de Vila-real), les d'un frare anònim italià i les de Purroi controlaran, amb més o menys regularitat, les comarques de l'interior des de la Serra d'Espadà fins a la ratlla del Principat.

Segons Minyana, cronista botifler de l'època: (els miquelets) «Devastaban continuamente los pueblos que havian vuelto a la obediencia del Rey i molestaban los transportes: ciertamente muchos comboyos apesaban en sus emboscadas pues, como conocedores de los lugares, hacian caer en emboscadas a los imprudentes e ignorantes conductores castellanos, ponian en fufa con las armas las escoltas armadas (...) Entraron en las ciudades, incluso en las mas populosas (...) a unos degollaban porque eran partidarios del Rey (...) a otros no los soltaban hasta que pagaban algún rescate (...)

Des del 1707 fins al 1721 són continuades les crides públiques de les autoritats borbòniques prohi-

bint de tenir armes: «Se mando a lo valencianos bajo pena de muerte que entregaran las armas, lo que llevaron tan mal que presentaron muy pocas y ocultaron las demas» (Minyana).

Aquesta ineficàcia pel que fa al desarmament portà a les autoritats militars a la creació de comissions especials i al lliurament d'armes als botiflers dels pobles lleials, per tal de perseguir miquelets. Les ordres de persecució eren contínues. S'intentà tallar tota connexió entre el valencians exiliats al Principat (els quals hi continuaren fins al 11 de setembre de 1714, formant part també de la particular resistència armada catalana contra el Borbó, un cop «abandonats» per les tropes de l'Arxiduc Carles) i els del país, raó per la qual serien foragitades les seues famílies.

Durant la primavera i l'estiu de 1710 es multiplicaren les activitats dels miqueletes, arribant fins i tot a les immediacions de la ciutat de València amb la intenció d'obligar Felipe V a atendre dos fronts. En resposta, les forces d'ocupació empresonarien un gran nombre de dissidents, homes i dones.

Al mateix temps, s'inicia també la manipulació «mediàtica»: el capità general borbònic, Caetano, dona instruccions «para la persecución de migueletes, i que en adelante sean llamados ladrones».

REVOLTA CATALANA I AGITACIÓ SOCIAL DELS MAULETS A LA PLANA (1718-1735)

Les mesures preses pel corregidor de Castelló, per tal d'evitar tot possible contacte entre els resistents catalans i els maulets de La Plana, són nombrosos: bancs d'interdicció d'armes, vigilància de camins i costes, llistats de tots els dissidents miquelets, expulsions per desafecció al rei.

El pas d'uns quants miquelets de les partides de Pere Joan Barceló, Carraslet, ocupà la correspondència del capità general de València, duc de San Pedro, amb el corregidor de Castelló, Pedro Gajardo, des del març fins al juliol de 1720. Totes les cartes, vuit en total, comencen de manera semblant: «Hallándome con noticia fixa de que el sedicioso Carraslet...»

La por dels botiflers de La Plana (que contínuament fan enviar estols de cavalleria a Torrelblanca, Cabanes, Borriol...) és gran per causa de les incursions de Carraslet, «que tanto ha procurado inquietar el Principado de Cataluña», per dir-ho amb les seves

pròpies paraules.

Carraslet, nascut a Capçanes (Priorat) el 1682, de seguida es tornà a revoltar contra el feixuc terrorisme militar que s'estenia arreu del país: després d'haver estat amnistiàt per la seua participació en la guerra contra el Borbó fins al 11 de setembre de 1714, tornà a les muntanyes i a poc a poc anà augmentant el nombre dels seus combatents. Tant el 1718 com el 1719 llançà tres campanyes importants, atacant sorpresivament i fugint de l'exèrcit. El 26 de juliol d'aquest darrer any atacava Reus i a Calaceit (Matarranya) prengué dos mil fusells a l'enemic. Llavors, la solidaritat dels veïns d'Esclida, Artana i Moncofa, i la d'alguns antics miquelets de La Plana (com ara Josep Ballester) amb uns quants miquelets de la partida de Carraslet, de pas cap a La Marina, estava assegurada. Novament, el gener de 1720 la por alertava els botiflers de les zones costaneres: Carraslet havia fugit de la presó de Cotlliure, amb un vaixell i amb 26 homes armats.

Allarg dels anys, especialment entre 1718 i 1720, aniran succeint-se amb una important freqüència els «incidents»: El 26 d'agost de 1716 els veïns de Mascarell són acusats de la mort d'un soldat del «Regimiento de Caballeria del Conde del Real»; el 14 de juliol de 1717, a la Vall d'Uxó, un tal Mateu Garcia és culpable de la mort d'un caporal de l'exèrcit; el 15 de setembre de 1718 és mort un soldat a Vila-real, sense que es descobri mai qui ho féu (el propi alcalde remarcà l'altaneria y orgullo del dit soldat); el gener de 1719 (essent més de sis-cents soldats del Regimiento de Dragones de

Batania els allotjats a Vila-real) Josep Giner executa con ensañamiento y crueldad el soldat sospitós de la violació i posterior assassinat de la seua germana Maria; el setembre de 1719 l'alcalde de Cabanes es confessà incapaç de mantenir l'ordre públic, després d'haver empresonat Joan Richard i Caterina López junt amb d'altres poco leales i sediciosos de condició; el 21 d'aquest mateix mes és mort un regidor de Borriana, por gente que se dieron a la fuga hacia la sierra; a l'octubre, un tal Fèlix Puche, de Castelló, comença una important tasca «subversiva» i (tal com deia una carta de la Gobernación, a València): «en algunos pueblos atrae assi algunas personas con animo de incorporarse el con ellos al cuerpo de sediciosos de Carraslet. Fue a la Venta de Venlloc i procuró inquietar a aquellos naturales con el pretexto que el iba a encontrar a Carraslet y que le daria patente de capitan y que tambien paso a Traiguera y hizo lo mesmo y llego hasta Venifaza (...) y todo esto me lo han informado en Cabanes»; el març de 1720 una partida de miquelets de Tortosa topa, a Borriol, amb una de les companyies de l'exèrcit enviades en la seua persecució essent-ne detingut un i podent fugir els altres per mar des de Moncofa, des d'on arribaran fins a Cullera i s'internaran en les muntanyes de Gandia.

De les partides de la Plana, la d'en Negret de Montornés encara feia accions el 1720.

El desembre de 1734 el corregidor de Castelló rep l'ordre de censurar todos los papeles sediciosos que vengan del Principado.

CARRASLET (Llunàtics)

Aquells qui manaven per aquí en aquell temps li deien bandoler, perquè parlava amb fusell: amb les tropes dels borbons, victorioses, tenien llargues xerrades de pólvora i foc. molts cops volgueren que claudiqués; molts cops, «Resistència!» fou la resposta. Ni les tortures ni la presó aconseguiren mai fer-lo claudicar. Ara queda lluny el segle XVIII: però a la Serra de l'Espasa es torna a sentir una olor de pólvora, de pólvora i de fum. corre, corre. Carraslet: corre sempre amunt! Ω

Diumenge dia 20 de Maig Primera fira del Caragol

Al poble de Sant Jordi
A partí de les 9 del matí,
exposició de comerços i degustació de caragols
Tel. 971 74 23 31

L'antifranquisme a Mallorca. VII LLIBRE

(Les lluites del segle XXI)

Literatura catalana i lluita antifeixista: Estat d'excepció (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

El jove revolucionari antifranquista dels anys seixanta, el combatent dels anys seixanta d'Estat d'Excepció podria ser -i de fet ho és, no ens enganem!- el fill del republicà que pateix amagat a les golfes de casa seva mentre els falangistes campen arreu per Mallorca exterminant tota l'avantguarda progressista dels anys vint i trenta

La nova novel·la que m'acaba de publicar Pagès Editors, (*Estat d'Excepció*), té un capítol que comença així: «Dia sis de gener, un grup armat d'ETA havia entrat a trets a la presó provincial de Navarra.

'Hi hagué ferits.

'L'escamot etarra volia alliberar un company detingut pocs dies abans.

'Dia devuit de gener del seixanta-nou uns 'agitadors estudiantils' -en paraules de la premsa oficial- assaltaren el rectorat de la Universitat de Barcelona. Llançaren una escultura de Franco al carrer, estriparen la bandera monàrquica i en posaren una de roja amb la falç i el martell. D'ençà l'execució del policia Melitón Manzanos -torturador notori- el règim s'havia posat molt nerviós.

'Dia vint-i-cinc les autoritats decretaren l'estat d'excepció».

Amb aquesta petita introducció crec no cal explicar gaire de què va aquesta nova novel·la. Si en les altres obres que he publicat recentment (*L'Amagatall*, *Estiu de foc i Núria i la glòria dels vençuts*) i en la que ha de sortir properament a València (*Un tango de Gardel en el gramòfon*) la presència de la guerra civil hi és ben present fins a esdevenir el motiu essencial, en *Estat d'Excepció* són els fets més recents, l'època de la lluita antifeixista de finals dels seixanta, els que hi són omnipresents.

La guerra sempre hi plana, com un voltor afamat, per damunt els protagonistes de les

cinc novel·les. El jove revolucionari antifranquista dels anys seixanta, el combatent dels anys seixanta d'*Estat d'Excepció* podria ser -i de fet ho és, no ens enganem!- el fill del republicà que pateix amagat a les golfes de casa seva mentre els falangistes campen arreu per Mallorca exterminant tota l'avantguarda progressista dels anys vint i trenta. Els fatídics anys 36, 37 i 38 (i posteriors) quan, sota la benedicció d'intel·lectuals feixistes com els germans Vilallonga (Miguel i Lorenzo) els escamots de feixistes fan córrer arreu la sang dels homes i dones que es comprometeren amb la lluita per un esdevenidor millor per a la nostra terra: anarquistes, comunistes, socialistes, nacionalistes, republicans, tots aquells, en definitiva que varen ser considerats «perillous» pels feixistes.

El lector que vulgui aprofundir en aquesta qüestió hauria de consultar l'extensa obra de Josep Massot i Muntaner editada per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat o estudiar el *Diccionari Vermell* de Llorenç Capellà publicat per l'Editorial Moll l'any 1989.

És una època tènica per al nostre poble (i per a tots els pobles de l'Estat). Mentre Maria Antònia Salvà i Llorenç Riber lloen el dictador; mentre Joan Estelrich (com molt bé ha explicat l'historiador Josep Massot i Muntaner) organitza la propaganda internacional del «Movimiento», la majoria d'intel·lectuals de l'Escola Mallorquina (denunciats pels germans Vilallonga) han de fer mutis o, alguns, han d'entrar a col·laborar amb les noves autoritats si volen salvar la pell.

Però aquí, en *Estat d'excepció* el que més m'interessava, a part de les experiències formals que hi pugui haver (d'aquesta anàlisi ja en tendran cura -si llegeixen el llibre!- els nostres estudiosos del fet literari) era deixar

constància «dels altres», dels personatges de l'«altra trinxera», dels vencedors en la guerra civil i en la transició. No hem d'oblidar mai que l'autor -qui signa aquest escrit- pensa que l'esquerra ha patit dues grans derrotes polítiques: la de la guerra civil, amb la desfeta popular, i la de la transició, quan els pactes de la pretesa oposició amb el franquisme reciclat serviren precisament per a consolidar per sempre més el poder absolut de la burgesia. Amb la transició l'únic que feia el capitalisme era mudar una forma de dominació de classe (la dictadura terrorista burgesa) per una altra d'«homologada» per l'imperialisme mundial (una dominació sense els aspectes més sagnants de la dictadura franquista, amb

eleccions cada quatre anys però mantenint ben fermat -capitalisme, unitat d'«Espanya», monarquia- el llegat del general Franco).

Pens que un dia s'hauria de fer un estudi ben seriós damunt el paper (crec que molt negatiu) que determinats sectors polítics provinents de nissagues dels vencedors han fet a l'esquerra de les Illes

M'interessava parlar d'aquesta gent (els vencedors i els fills del vencedors). És evident que després de tants d'anys de militància dins de l'esquerra mallorquina i de contacte personal amb tota mena de gent he conegut nombrosos companys i companyes que provenien d'a-

questes classes socials. Pens que un dia s'hauria de fer un estudi ben seriós damunt el paper (crec que molt negatiu) que determinats sectors polítics provinents de nissagues dels vencedors han fet a l'esquerra de les Illes. Però d'això en parlarem en altres articles i en altres obres si la salut ens acompanya! Ara analitzàvem alguns trets essencials de la novel·la que acaba de publicar «Pagès Editors» a Lleida. En el capítol «Els Estelrich-Montagut» es troba aquest fragment que ens permet analitzar, penetrar en el món de la classe que consolida els seus privilegis amb la victòria del feixisme: «Els Estelrich-Montagut saberen ajuntar esforços econòmics i polítics amb Joan March i Ordines i amb en Pere Matutes d'Eivissa. Acció Popular -l'organització de la dreita illenca- tenia en els primers temps de la República uns tres mil cinc-cents afiliats només a Ciutat, i comitès a trenta-nou pobles de l'illa. En el conjunt de les Illes el total de militants actius de la dreita arribava als vintmil. Només la secció femenina d'Acció Popular tenia setze mil adherents. A tot això hi hem d'afegir els nombrosos agitadors de les JAP i el naixent moviment feixista que fundà José Antonio Primo de Rivera: Falange Española, una burda imitació dels escamots feixistes mussolinians, amb la mateixa dèria contra la democràcia i el marxisme. Tot-hom coneixia també les excel·lents relacions d'aquesta família amb el marquès de Zayas i el comte Rossi, el tenebrós aventurer italià -Arconvaldo Bonaccorsi- que amb els seus *Dragones de la Muerte* sembrà de cadàvers el pla i les muntanyes de Mallorca.

'Els Estelrich-Montagut formaren part dels tribunals secrets -amb encaputxats- que condemnaven a mort sense motiu (denúncies per no haver anat a missa, per haver participat en una vaga, anat a una manifestació del Primer de Maig o, simplement, per tenir una dona atractiva).

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VII LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 2000 fins a l'agost de l'any 2001)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

'El pare del misser -un dels fundadors de Falange a Ciutat-, el juliol del trenta-sis, a les ordres de Zayas i Goded, ocupà la Casa de la Vila comandant un escamot armat de falangistes. Més endavant, amb el grau de capità, marxà voluntari a la *División Azul*. Responsable de la repressió directa contra l'esquerra, el règim franquista el premià facilitant-li l'ascensió professional dins l'ajuntament i la magistratura. Ric, la victòria de Franco serví per a augmentar encara fins a límits increïbles la fortuna familiar. Lligant l'estraperlo i el contraban acumularen encara més terres; moltes de les noves adquisicions eren possessions ran de mar que, amb l'arribada massiva del turisme a començaments dels anys seixanta, serviren per a convertir la família en una de les primeres dins del ram de l'hostaleria i l'especulació immobiliària».

...molts d'aquests militants procedents de «casa bona» el que feren en realitat va ser provar de controlar la radicalitat de la lluita antisistema del moment (parlam dels anys que van des de començaments dels seixanta, amb les vagues d'Astúries, fins a la mort del dictador)

Més endavant, dècades després del final de la guerra, veurem com alguns dels seus descendents s'apunten (són els anys finals de la dictadura) als naxents partits de l'oposició anti-feixista. Però -i aquest fet queda reflectit a *Estat d'excepció*- és curiós comprovar (l'autor, no cal dir-ho, va viure ben intensament aquelles situacions) com molts d'aquests militants procedents de «casa bona» el que feren en realitat va ser provar de controlar la radicalitat de la lluita anti-sistema del moment (parlam dels anys que van des de començaments dels seixanta, amb les vagues d'Astúries, fins a la mort del dictador). Recordem a tall d'exemple com el PSOE (inexistent en els darrers anys de la dictadura) abandonà de seguida el marxisme i el seu republicanisme. Ni tant sols de federalisme, van parlar durant dècades... no diguem, ja, de drets a l'autodeterminació de les nacionalitats oprimides! L'estalinisme (PCE) renuncià de seguida a l'herència leninista; blasma contra l'Octubre Roig del 17; criminalitzà (si bé sempre ho havia fet: pensem en els sagnants Fets de Maig de 1937 a Barcelona) els revolucionaris «herètics» (Mao, Trotski, Luxemburg, Nin, Gramsci, el Che...); acceptà la bandera de

Franco i esdevingué ferm defensor de la «sagrada unidad de España» (això sense comptar amb la signatura de l'antipopular Pacte social de la Moncloa, la consolidació de la divisió sindical...).

Precisament en *Estat d'excepció* hi ha un moment (en el capítol «El fill del Major») on queda ben especificat el paper d'alguns d'aquestes fills de vencedors en la transició. Un dels descendents d'aquestes famílies explica al revolucionari que s'ha amagat a casa seva, perseguit per la Brigada Político-Social del règim franquista, quina és la seva visió del món, de la política, de la lluita clandestina, i explica: «La nostra família sempre ha estat amb els vencedors, amb el poder, amb qui comanda, amb els que tenen la paella pel mànec. D'ençà la venguda dels exèrcits de l'Emperador Carles V -havíem de castigar els pagesos, la gent que havia fet costat a les Germanies-; passant pel control del Sant Ofici en la lluita contra el judaisme i l'heretgia protestant -el pare Garau també procedia d'una antiga branca dels Estelrich-Montagut-; fins arribar a la intervenció armada de Felip V o la fundació de l'Acción Popular i Falange Española a les Illes, sempre hem estat al capdamunt del poder. Som la 'jerarquia', la classe dominant que tu has conegut en els llibres. En el fons -un dia et contaré la història a la menuda-, en Joan March va poder arribar a assolir la seva posició social gràcies als nostres assenyats consells. Amb els nostres coneixements sobre l'aristocràcia, quina munió de negocis no li ajudarem a enllestir! Els diners no tenen color ideològic. El mateix March -ho saps molt millor que jo, el teu pare és un vell militant del Partit Socialista i t'ho deu haver explicat-, quan va ser necessari, ajudà amb els seus diners a bastir la Casa del Poble de Ciutat. Després aportà tots els milions que li demanaren per a enderrocar la República. Els privilegis es poden defensar des de diverses postures polítiques. Tothom ho sap. Els avions italians que portaren l'exèrcit d'Àfrica fins a Sevilla foren pagats per Joan March. El llistat dels 'favors' econòmics que va fer a Franco i els generals revoltats seria infinit! El meu pare -i assenyala el major divisionari- ho tenia ben clar. Per engrandir l'herència familiar, per servir i ampliar el nostre patrimoni, es podien i es poden fer qualsevol mena de pactes i aliances, mentre no s'ataqui la fe catòlica, les sanes tradicions cristianes de criats i menestrals». Ω

Dites relacionades amb la lluna

Lluna amb cèrcol porta vent.

Lluna amb corona, aigua dóna.

Lluna amb estrella no et fiïs d'ella.

Lluna amb rotlle pluja porta.

Lluna amb rotllo de colors, senyal de temps xubascós.

Lluna amb ull de perdiu, vent de garbiu; si fa ull de gat, vent de llevant.

Lluna apagada, mar esvalotada.

Lluna banyuda, forta ploguda.

Lluna blanca o vermella, no et fiïs d'ella.

Lluna blanca, bon temps canta.

Lluna blanca, cobrellit i manta.

Lluna blanca, jornada franca.

Lluna blanca, mar en calma.

Lluna blanca, samarra i manta.

Lluna brillant, bon temps per endavant.

Lluna cinquena, lluna fixa.

Lluna clara, mar en calma.

Lluna coberta tot ho encerta.

Lluna coronada, terra mullada.

Lluna coronada, vent i ruixada.

Lluna creixent, muda de gent. Ω

Dites relacionades amb el vi

Vi de setembre les dones fa estendre.

Vi de vinyes velles fa perdre les relles.

Vi del mateix any fa dany.

Vi dolç fa coragre.

Vi embotat i aigua rajant, totes les bótes ompliran.

Vi en dejú mata el cuc.

Vi fa sang, i pa fa carn.

Vi i aguardent, mort de moment.

Vi i veritat no pot anar plegat.

Vi massa dolç fa el cor agre.

Vi mesurat i pa pesat, aviat s'acaben.

Vi moro, plata i or.

Vi per dins i vi per fora treu tots els mals al defora.

Vi pur i all cru fan l'home valent i astut.

Vi que agreja i pa que dureja treuen la pobresa.

Vi que no té cor, vi de poc grau.

Vi que salti, pa que canti i formatge que plori.

Vi sobre llet, salut; llet sobre vi, verí.

Vi tret de la bóta, beure-se'l toca.

Vi vell i oli novell.

Vi, cavall i blat, ven-los aviat.

Vi, dona i cavall, només per tu, i no els alabis a ningú.

Vi, infants i orats diuen les veritats.

Vi, poc és bo, molt és verí.

Vi, son i mel, remei de vell.

Vi, tabac i dones, per l'esquerra.

Vianda forta, s'ofega amb vi.

Xerrar més que el vi de setze. Ω

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

Pilar Costa, Presidenta del Consell Insular d'Eivissa i Formentera i la presentació de Rituals

És evident que, aquests darrers temps, la presència d'Eivissa i Formentera en la meua vida es va ampliant dia a dia. La qual cosa, com podeu imaginar, és una de les alegries més grans que tenc, ja que tot el que fa referència a aquestes terres germanes només em porta satisfaccions. Un tresor durador el coneixement de nous amics i amigues. En un temps plens d'enveges i mortal odi, de misèries en el món dels escriptors (i en els altres mons professionals), és fantàstic estar en comunicació amb els intel·lectuals d'Eivissa i de Formentera, tot aquest invencible exèrcit que mai no es desanima de portar endavant la flama de la nostra llengua i de la nostra cultura.

La trucada de Fanny Tur per dir-me que havia guanyat (juntament amb el poeta eivissenc Bartomeu Ribes) el premi de poesia en homenatge a Marià Villangómez; l'interès demostrat per Pilar Costa, la presidenta del Consell Insular d'Eivissa i Formentera per veure editats els nostres poemaris... tot plegat em feia venir al cap un caramull de records. Eivissa a finals dels anys seixanta! La primera passejada per les murades de Dalt Vila, les cases i palaus dels segles XV al XVII...

En aquella època ja havia començat amb prou força el turisme (un turisme que no havia assolit les dimensions d'invasió i colonització total i absoluta del present), però tot encara mante-

nia cert aire del passat. En la vida quotidiana de la pagesia, dels artesans, en els mercats i botigues, en les festes populars, en els cafès del port (a la porta les bicicletes, encara no hi havia els cotxes del present) hi romania la presència d'una Eivissa pagesa que no trigaria gaire a rebre els embats ferestos de la «modernitat». En el port, quan amb dificultat aconseguia atracar -després de mil maniobres- el «Ciutat de Mallorca», encara hi podien veure cotxes dels anys trenta -segurament incautats en temps de la guerra civil- al costat dels més «moderns» que eren, sens subte, el «Seat 600», el «Dauphine» i els famosos «Renault 4» que, a finals dels cinquanta, només aconseguien quatre endollsats del règim o gent amb moltes possibilitats econòmiques.

A la Marina, la part baixa de la Vila d'Eivissa, moltes bicicletes, carros, munió de pageses amb el vestit tradicional i, a les esparteries, al costat de les senalles, munts de corda, paners i catifes d'espert, els primers productes de plàstic per al turisme: ànecs per als infants i pilotes de goma. Al portal de moltes de cases les velles que havien vist passar les milícies confederals en temps de la guerra i després, el vencedors, l'expedició del «comte» Rossi, encara filaven talment com es devia fer segles enrere. Jo em quedava enbadalit veient aquelles dones filant amb el cotó o el cànem i sovint petàvem la conversa. Record

Presentació a Eivissa dels poemaris "Rituals" i "Agrupament de la peresa". D'esquerra a dreta: l'escriptor de sa pobla Miquel López Crespi; la Presidenta del Consell Insular d'Eivissa i Formentera Pilar Costa i el filòleg Vicent Ferrer.

que el turisme no era gens mal vist (encara no s'havien esdevingut molts dels desastres urbanístics d'anys posteriors) i el que volia la gent era augmentar una mica el seu migrat nivell d'ingressos.

Aleshores si, des del mercat, pujaves a poc a poc per fer un tomb per les murades o veure els casalots antics de prop de l'Almudaina, et creuaves amb algun sacerdot que semblava no havia sentit res del Vaticà II (sotana, capa, ample capell negre com si estéssim en plena postguerra... o no estàvem en plena postgue-

rra?) i amb carros dels antics, amb les rodes amb llauna de ferro i pagesos fumant amb pipes de fang.

Record la primera impressió que en causà una plaça de Dalt Vila: el color blanc intens de les cases, la roba de coloraines penjada dels balcons, les pedres dels carrers sense asfaltar, els alòlots riallers jugant com a tots els indrets del món, les pageses d'acurades trenes i falda llarga portant olorosos queviures dins de les senalles de cànem, els càn-tirs plens d'aigua fresca agafada de la font de la mateixa plaça...

Massa postal per a turistes? No ho sé. Mallorca, a finals dels seixanta, ja portava en el front, indeleble, la marca de l'esclavatge, de la colonització produïda per les multinacionals del turisme. Una incipient classe burgesa, enriquida amb la guerra civil, amb la fam del poble, amb el contraban, començava a vendre terra i ànima al capitalisme mundials... a Eivissa el procés només s'insinuava, a Formentera encara no havia arribat.

Podia ser ben bé que molts dels poemes de Rituals, el llibre guardonat amb el premi en homenatge a Marià Villangómez, sorgissin, com aquells capítols de les novel·les que comentaven abans, en aquells horabaixes d'una Eivissa pretèrita, només servada, com el més apreciat tresor, en els replecs més íntims de la meua memòria.

Record ara mateix el poema que obri el llibre i que diu:

Amb galop de tempesta tornaven encaradissos pensaments no me'n sabia avenir m'ultrapassà la claredat opaca de la derrota ara calia escriure com un bisturi obrin ferides per a extirpar el mal pel plaer de veure com palpita la carn viva aquesta nua veritat il·luminada pels llamps. Ω

(Miquel Verdera)

Llibres que cal llegir

- El peatge de Catalunya i la fi de la història espanyola. Josep C. Vergés. Un llibre sobre la discriminació política i econòmica de Catalunya, molt documentat, escrit amb un llenguatge de rotunda eficàcia. Edicions La Campana.
- El cansament del catalanisme. Toni Strubell i Trueta. Per què el catalanisme no ha arrelat més profundament en la societat? Una anàlisi suggestiva i una denúncia de la manca d'interès pels mites. Edicions La Campana.
- Ara o mai. Joan Fuster. Col·lecció 3i4. 60 pàgines d'una obra cabdal que amb el títol original Per a una cultura catalana majoritària destria les línies teòriques de l'assagista de Sueca, qui fou -i és- punt de referència inexcusable del nacionalisme català.
- Digueu-li Catalunya. Josep Guia, professor de la Universitat de València i dirigent del PSAN. Edició renovada del llibre És molt senzill, digueu-li Catalunya i amb el nou pròleg la connexió valenciana. Ω

Novetats EDICIONS DE 1984 Primavera 2001. Els sots feréstecs. Ramon Castellà. Els sots feréstecs. Ramon Castellà. Els sots feréstecs. Ramon Castellà.

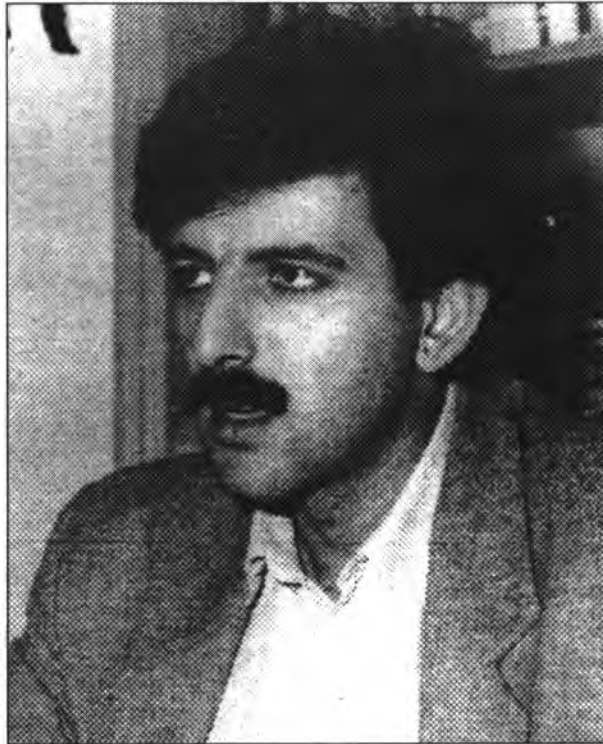
Una joventut a Alemanya. Ernest Toller. Una joventut a Alemanya. Ernest Toller. Una joventut a Alemanya. Ernest Toller. Una joventut a Alemanya. Ernest Toller.

LA NOVEL·LA CATALANA CONTEMPORÀNIA

Antoni Mir, President de l'OCB i l'escriptora Eusèbia Rayó presenten Estat d'excepció

Antoni Mir, President de l'OCB i l'escriptora Eusèbia Rayó presentaran properament Estat d'excepció, la nova novel·la de l'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespi que acaba de publicar l'Editorial Pagès Editors. El llibre serà presentat el proper divendres dia 25 de maig a les 20h. en la Casa Catalana (Av. Comte de Sallent, 16 de Ciutat de Mallorca). El conegut autor pobler ha publicat aquest darrer darrers nombroses obres de teatre, assaig, memòria, narrativa juvenil i novel·la entre les quals podem destacar: Núria i la glòria dels vençuts (novel·la); Revolta, Rituals i Un violí en el crepuscle (poesia); Cultura i antifranquisme (assaig); Memòria política de la transició (assaig); Acte Únic (teatre); La Ciutat del Sol (narrativa juvenil), etc, etc. Ω

(Redacció)

Antoni Mir Fullana

RV: [rosalbacavà] la llengua catalana, la més central de totes les llengües derivades del llatí

<COLOMTAUBE@HOTMAIL.COM>

«Exterminar una raça no consisteix tan sols a anorrear-ne la gent. Sobretot es tracta de fer-ne malbé l'autoestima, de convèncer-los que tot allò que són sobra de la faç de la terra, que llur cultura i llur poble són inútils». (Johnny Depp, fill adoptiu amerindi de Marlon Brando).

«En el límit, l'autòcton, desposseït dels recursos del seu país,

és cridat a situar-se com a element d'un paisatge humà representat... Heus ací el procés més greu: la indegenització de les poblacions... pèrdua cultural i exotisme són sempre sinònims». (Robert Lafont, intel·lectual occitanista, a La revolució regionalista).

«El pitjor enemic d'un discriminat és ell mateix. Cal apro-

fitar el refús per a fer-se més fort i lluitar». (Eduard Romero, ambador nord-americà a Madrid, a «La Vanguardia», 16-7-98).

El lògic revers d'això, i que han usat les diferents nacions en les hores difícils d'atènyer la llibertat, és reivindicar una especificitat que les faci úniques, especials, útils o necessàries: geoesstratègicament, culturalment, històricament, etc.

Pens que la llengua catalana

és segurament la més central de tots els idiomes derivats del llatí, la que té més correspondències amb tots, des del romanès fins al castellà i el francès, que són els més extrems. Es tracta d'un argument lingüístic interessant que ens caldria explotar i reivindicar.

I recordem (gran veritat!!): «És veritat que som la cultura minoritzada més important d'Europa, però també ho és que som els més ridículs». (Lluís V. Ara-

cil, sociolingüista valencià).

«Perdre la individualitat pròpia i esdevenir un simple engranatge d'una màquina, és impropri de la dignitat humana». (Mahatma Gandhi, cap independentista no-violent i devot).

Ben cordialment, Ricard Colom.

Llibre recomanat: Eugeni S. Reig, València en perill d'extinció. València, 1999. 717 pàgines. Ω

Apunts per a la nostra història menuda

8 d'abril de 1914

A Fornalutx carrer de l'Olivar aquest dia ha nascut Joan Oliver Bisbal fill de Rosa Bisbal Arbona, de ca s'Arrufat i de Miquel Oliver Amengual. Per part de mare el nou nat -que el 1948, seria molestat per la policia d'en Franco- era nét d'Antoni Bisbal Ros qui el 1908 fou nomenat agutzir o satx, del municipi fornalutxenc.

Fuster d'ofici, Joan Oliver Bisbal estava casat amb Maria Morell Ferrà. Morí a la Clínica Marenostrum (avui Clínica Rotger) el 26 de setembre de 1984 essent sepultat a una tomba de la funerària Finisterre del cementiri de la Ciutat de Mallorca, celebrant-se dos dies més tard el funeral a la parròquia de la Santíssima Trinitat.

L'historiador David Ginard Feron parla breument, en un dels seus llibres, d'aquest fornalutxenc que fou encausat per la dictadura de Franco com he abans senyalat (Causa numero 49 de l'any 1948)

21 de setembre de 1940

El «Boletín de la provincia de Baleares» publica, aquest dia, una llarga llista de mestres d'escola als quals s'imposa el càstig de suspensió de feina i sou pel termini de dos anys, trasllat fora de les illes i prohibits de sol·licitar cap vacant durant cinc anys i a més inhabilitats per ocupar cap càrrec de directiu o de persona de confiança en institucions de caire cultural i d'ensenyança; tot així única i exclusivament per haver «col·laborat» amb el govern de «front popular» o «front d'esquerres» de

la República. Entre aquests mestres figuren els qui ho eren de les escoles unitàries de nins i nines del municipi de Fornalutx Joan Antoni Modesto i Gallach i Dolores Navarro Fernández.

Dimecres 20 de novembre de 1968

Avui l'advocat solleric, Maties Oliver Castanyer, des de París (on es troba en viatge d'investigació) envia una carta a aquesta actualment pobre i quasi oblidat «cavaller». La carta que porta «membrete» del partit de la democràcia cristiana francesa, el «Mouvement Republicain Populaire» diu entre altres coses: Benvolgut Joan, Ahir vespre vaig arribar a París i això és molt difícil de descriure. Temps hi haurà de parlar-ne; veritablement aquest és el país de la llibertat i de la cultura, com tu bé dius. He passat endemés quatre dies a Lyon a més dels dos de Perpinyà una ciutat prou interessant i amb personalitat.... Sí a Perpinyà el record constant és la seva catalanitat.... i a més quasi tothom parla català., a Lyon és el record ben present del seu batle Edouard Herriot (més de 50 anys al front del seu consistori fins i tot quan president del consell de ministres). Estarem quatre dies a ca el Doctor Henry, ell i sa dona es portaren «formidablement» (sic) amb noltros. També t'envien records. Com veuràs estic una mica introduït dins la vida política del veí país, a través d'aquesta carta i del seu membrete (sic).. Notes preses pel cavaller Estades de Moncaira. Ω

La premsa silenciosa els partits independentistes a València

<annanoticias@terra.es>

http://llibertat.com/annanoticias

La premsa de València i Barcelona silencien la participació de les més de 2000 persones que anaven darrere de la pancarta «NI UN PAS ENRERE» d'ERP, Esquerra Valenciana i les JERC - el col·lectiu partidari organitzat més nombrós de tota la manifestació- fora del moviment de joves Maulets que conformaven la meitat de la manifestació, darrere de la seua pancarta «El jovent construïm el somni. Independència i Revolució» i que també són silenciats.

ANNA.València.

Fora de l'edició de la nit del dia 5 de maig de Vilaweb on es destacava la presència del bloc format per

Esquerra Republicana del País Valencià, Esquerra Valenciana i les Joventuts d'ERC, i que responia als aplaudiments i mostres de suport que al llarg de la manifestació rebia la seua pancarta, el caràcter unitari de la mateixa i el dinamisme i com-

bativitat de les més de 2000 persones, joves i no tan joves, que formaven part d'aquest bloc de l'esquerra republicana i independentista del País Valencià, tota la premsa de la ciutat de València (Levante-EMV, Las Provincias, Diario de Valencia i les edicions de les delegacions d'EL PAIS i El Mundo) —on es va confirmant la consigna de no donar cap notícia que no reforce el bipartidisme del PP i del PSOE— i a les que també cal afegir la informació de la corresponsal de l'AVUI, coneguda per les seues vinculacions al Bloc Nacionalista Valencià, ignoren i amaguen en les seues informacions el caràcter emergent d'aquest bloc de l'esquerra independentista format d'un costat per les organitzacions polítiques de l'esquerra emancipadora i independentista, amb voluntat de guanyar espais institucionals, com Esquerra Republicana del País Valencià (i les JERC) més Esquerra Valenciana i, d'un altre, el moviment del jovent revolucionari independentista dels Maulets. Ω

Cas Nostra

VICENÇ DE SON RAPINYA

*En es carrer de la Indústria
Ca Nostra podeu trobar,
un lloc ben acollidor, per dinar
i per sopar.*

*Si tu miques vols posar
No t'has de preocupar,
en qüestió de la menjua
de tot i molt pots trobar.*

*Pa amb oli podràs menjar
cuixot i oli del verge,
de bon vi acompanyat
podràs pair lo menjat.*

*Si amb això no en tens prou
sempre podràs demanar,
i poder complementar
qualsevulla d'aquests plats.*

*Amanida o llom amb col
Frit mariner, conill amb ceba*

*Caragols, són plat estrella
n'és la seva especialitat.
Ben servit, ben presentat.
Sobre blanques estovalles
Que és senyal de distinció
Que és senyal de netedat. Ω*

Noltros estiman Mallorca

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR.

Tel. 971 665 336

Mallorca, nostra Mallorca
Ets un jardí escollit
De tot noltros treim profit,
De la horta i de la costa.
És ella cosa ben nostra.
És que no l'hem d'estimar?
El qui mos vol perturbar,
Que se'n vagi amb sa resposta.

El mallorquí be viurà,
Cuidant tan digna riquesa,
Aquesta tan grossa empresa,
Que Déu mos va regalar.
De mar tot ella envoltà,
Per respirar la frescor,
Per sa nostra protecció,
I sa salut conservar.

Aquells pinars imponents,
De ses falde de muntanya,
La mata los acompanya,
Amb el seu verd imponent.
Amb l'oxigen permanent,
Que el ventet l'escamparà,
Per tot l'acompanyarà,
L'alena tota la gent.

Aquells plans de terra bona,
On de tot se pot sembrar,
De tot allà és collirà,
Blat, civada i escaiola.
D'això en tenim bona prova,
Perquè està justificat,
Es fet és ben demostrat,
Produeix sa terra nostra.

De se terra en vivia,
S'antic pagès marroquí,
Ell va poder menjar-hi,
Perque de tot hi havia.
De bèstia se serviria,
Per seu treball manual,
D'esquerada o jornal,
Aquesta eina empraria.

Se va anar modernitzant,
Fa un temps sa nostra illa,
Se mecànica entraria,
D'una manera alarmant.
El treball alleugerant,
Molta pena llevarien.
Ses costums canviarien,
Se distàncies acursant.

Las mar ses penyes banyava,
La seva escuma imponent,
D'ella gaudia la gent,
Molta d'oblada agafava.
A sa vorera arribava,
S'esbart d'aquell peix garrut,
En treiem un gran profit,
En es forn se'l preparava.

De sol, podem bravetjar,
Que mos dona protecció,
Dona molta calor,
Pel nostre cos be colrar.
També poden respirar,
Una frescor imponent,
Des llevant en es ponent,
Que de la mar mos vendrà.

Per ésser ran tentadora,
Sa nostra illa garrida,
La costa i la garriga,
Altra gent se'n ha dat compte.
Ara s'han presa sa norma,
De voler viure aquí,
Troben tan ric el jardí,
Com la mel menja la mosca.

A l'estiu el mallorquí,
A la platja de la mar,
Hi anava a nedar,
El bestiar rentar-hi.
Ase i mul somerí,
Que en so carro arribava,
A dins la mar s'hi entrava
Per se suor llevar-li.

La gran costa la banyava,
L'aigua clara de la mar,
Era garrut el pinar,
L'ullastre l'acompanyava.
L'olivó allà abundava,
Per menjar els estornells,
Era aliment de per ells,
Per això molt engreixava.

Sa riquesa de Mallorca,
El clima principalment,
Ha tentada tanta gent,
Ha estat cosa molt grossa.
Molta de gent s'hi esforça,
Per una finca comprar,
Se seva vida passar,
El viure-hi els aconhorta.

La marina un temps va ser,
Una terra descuidada,
Per caçar ella s'emprava,
Per poder divertir-se.
Anava a distraurer-se,
El qui era caçador,
Matava llebre i tudó,
Conill si va voler-ne.

Aquella costa silvestre,
On s'anava a caçar,
El turisme mos hi entrà,
De forma molt diferent.
Allà s'hi fa molta festa,
Amb uns resplendents hotels
Antre marbres i ramells,
S'hi passa sa vida alegre.

Mallorca ha canviat,
Tota la seva estructura,
Ha pujada a una altura,
Ningú s'ha hagués esperat.
Amb un trànsit extremat,
Que s'ha fet molt abusi,
El qui va a peu va molt viu,
Per no ser atropellat.

Sa veritat se pot dir,
Mallorca viu des turisme,
Si esclatas un conflicte,
Que això mos pot succeir.
Sud-Amèrica va tenir,
Es benestar que tenim,
Ara ses crisis sentim,
Que tothom cerca fugir. Ω

Roses i llibres

VICENÇ DE SON
RAPINYA

*La diada de Sant Jordi
va tornar-se a celebrar,
altre cop com de costum
als Països Catalans.*

*Arreu de nostres contrades
fossin Viles o Ciutats,
els carrers n'eren curulls
de gent anant amunt i avall.*

*Per poder comprar el llibre
d'aquell autor guardonat,
sense importa'ls-hi el sexe
però si el que ha publicat.*

*Com també portar La Rosa
per aquell ser estima,
en prova del seu afecte
pel seu amor esmerçat. Ω*

JO TAMBÉ EM PLANTO

[09/01/2000] - *Jaume Chalamanch i Fenosa:*

Poema «Dotze hores IX»

**«D'entrada Déu va fer idiotes,
això era per fer pràctiques;
després va fer la Direcció de les
escoles.» Mark Twain**

La mainada del Régimen anàvem esmolats, prou que ens ho passàvem bé. El mestre no ensenyava gota i regia un bon ritual d'hòsties per dur el pa a casa. Sublim! posàvem el braç dret en forma de falç i el puny esquerra dins les calces a tocar el carraset.

La atònica legalitat democràtica a pres el destí del riu: la mar. Ara, la joventut corbada trenta anys sota el jou acadèmic, va a botre vell i parrac, mans al cap, cor mesquí, llengua moixa, als ullals de la Bèstia, i serveix la sacra i puta corrupció.

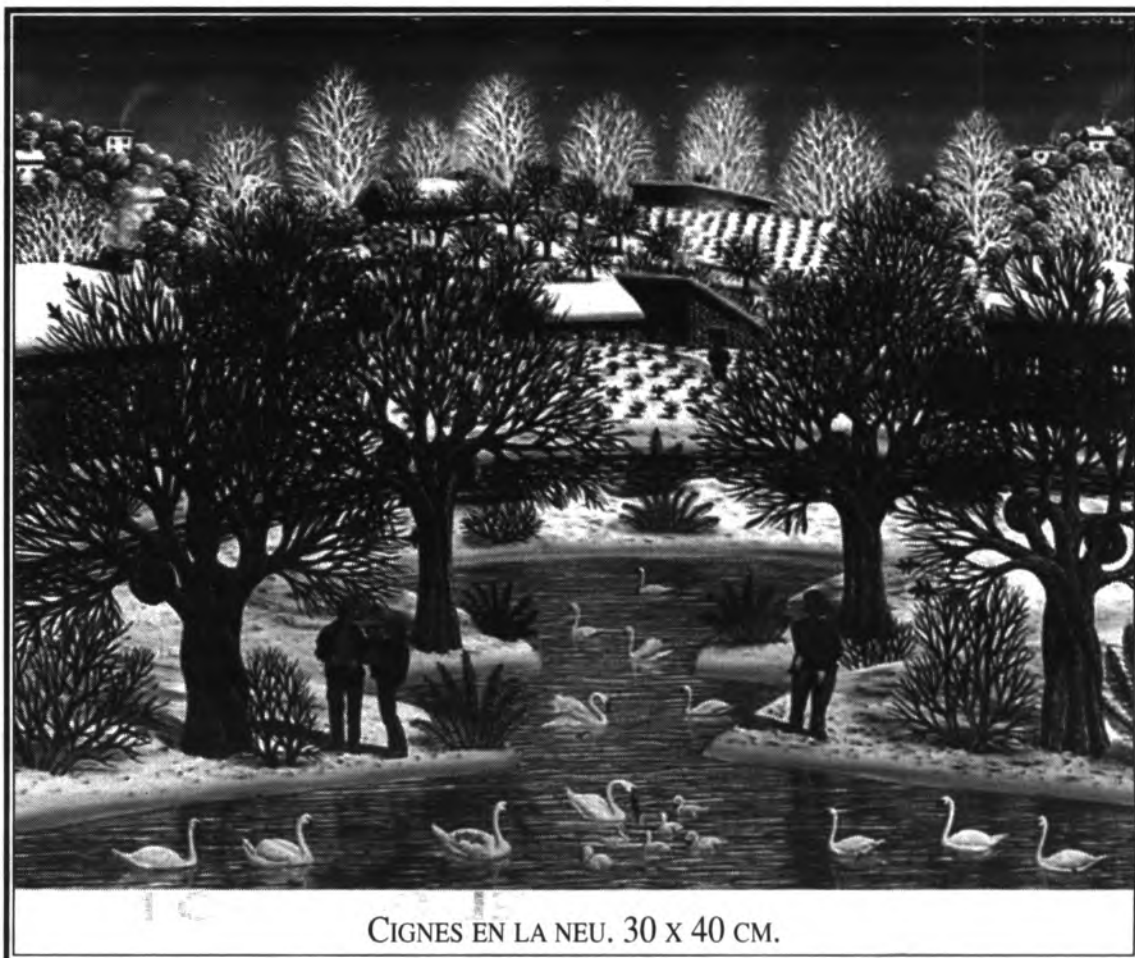
Ai, beneït temerari! Ensenyar a pensar és la teva reconeguda virtut. Vas crear aules democràtiques en el cor mateix de l'escola feixista. Per què tenim una escola totalitària dins aules democràtiques? Com honrar edils escopint còlera i vil prepotència?

Avui, però, el nostre gest fa escola, i la còlera s'esmuny, i el cor de la joventut espera pau.

Enmig del fred i del vent,
dotze hores durant,
aquí l'aire es fresc,
l'assignatura és encisadora,
els mestres albiren entusiasme.

Avui, estudiem de debò. Ω

Jaume

CIGNES EN LA NEU. 30 X 40 CM.

LA NOSTRA CUINA

Paella de col-i-flor al forn

125 gr. de bacallà, tres o quatre hores a remulla; 200 gr. d'oli; 300 gr. de col-i-flor picolada; 5 ó 6 alls tendres; 400 gr. d'arròs; Pebre-roig i safrà

Una paella de fregir i l'oli al foc. Ja ben calent se sofrigen, pegant-los voltes, primer els alls tallats -molt poc-, després, la col tallada; en tercer lloc el bacallà esmicolat i ben escorregut finalment, ben sofregit el conjunt, es posa l'arròs i se sofrig també, ben reboïcat tot. El conjunt s'aboca, i escampa, en una cassola plana de test, i tot seguit se li tira l'aigua ben calenta -doble que arròs-, que es tindrà preparada, amb el safrà i la sal; i es porta o es fica al forn. Ha de quedar ben eixut.

Arròs de pollastre

Té els mateixos ingredients que la paella valenciana, perquè realment és el mateix arròs, però caldos o sucós, i en cassola d'obra o metàl·lica. En varien les quantitats bastaran 700 gr. de pollastre, 100 de magre, (o uns trossets menuts de costelles porcines); 100 gr. de bajoquetes i 150 de tavella i garrofó, en total, 100 gr. de tomaca picolada. Pot afegir-se (facultatiu), si n'és el temps, un pimento en quatre quarts, 150 gr. d'oli, 200 d'arròs; sal, i un polsim de pebre-negre (facultatiu) safrà.

L'oli ben calent, en una paella, se sofrig la carn; en anar daurant-se, la bajoqueta, el pimentó i la tomaca i un poc de sal. En una cassola es tindran ja cuïts els fesols, el garrofó (o pésols i carxofa tallada) i l'aigua -un litre-; s'abocarà en aquella tot el sofregit de la paella i es deixarà bullir fins que es coga tot; al moment de posar l'arròs es rectifica d'aigua i de sal, i s'afegirà uns polsims de safrà i pebre-negre, procurant que el gra es coga quedant sencer i caldós, mig nadant en un líquid daurat, travat, emulsionat...

Arrossos sucosos (brouosos) amb peix

Amb espinacs, fesols secs i rajada; o amb sèpia; o gambes blanques i clòtxines, millor encara amb llagostins; o anguilles mitjanes; o amb rap.

100 gr. de fesols secs, remullats de la nit anterior; uns 250 gr. d'espinacs; els fesols poden substituir-se per cigrons també remullats, o 50 gr. de fesols i 50 de cigrons. Si és de gamba i clòtxines, 125 i 200 gr. respectivament. Si fora de rajada, de 300 a 400 gr. Si és de sèpia, uns 400 gr.; si és d'anguilles, una quarta de quilo. Si es fa amb rap, uns 400 gr. Uns 200 gr. d'arròs, o 250. I uns 200 gr. d'oli. Sal, pebre-roig i safrà. Un polsim (optatiu) de pebre-negre.

En un perol o cassola de capacitat suficient (perquè a la fi ha de quedar amb poc menys de brou que de sòlid), es posen al foc, en aigua freda, els fesols o cigrons, i es deixen al bull uns quinze minuts. En una paella, l'oli ben calent, es fa un sofregit de tomaca picolada; quan ja està quasi sofregida, se li tiren els espinacs, llavats i tallats, i es remou tot no massa temps, uns dos o tres minuts; es posa el pebre-roig i, to seguit, s'aboca el sofregit al perol o cassola, on hi ha els fesols i l'aigua. Si és de sèpia es posa ara. Si foren gambes poden posar-se en el sofregit, o en la paella uns 10 minuts abans de posar l'arròs (apartades del sofregit o crues); Si fora rap, rajada o anguilles, uns 10 minuts abans de posar l'arròs. Aquest es posar quan la verdura estiga cuïta; abans s'haurà posat la sal, després de tastar el brou, perquè el peix generalment aporta sal marina. Bullirà l'arròs uns 10 o 20 minuts, procurant que quede ni massa ni poc brou. La proporció aconsellable és que de cinc parts, tres siguin del sòlid i dues del líquid. Per tant, abans o immediatament després de posar l'arròs, es rectifica d'aigua.

Arròs de sèpia i col-i-flor

sofrig en paella, l'oli (200 gr) ben calent; i uns cinc o sis minuts després se li afegix el pebre-roig i es tira tot, immediatament, a la cassola. Bullirà tot com uns quinze minuts, fins que col i sèpia estiguen cuïtes; es tira la sal -després de tastar el brou-, es rectifica de líquid, i es posa l'arròs, uns 200 gr.; uns polsims de safrà i de pebre-negre, a gust. Tot igual que abans.

Les institucions de la Unió Europea al servei de les multinacionals

Com una piconadora que roda cap avall sense fre ni control, destruint tot allò que troba al seu pas, així se comporta la Unió Europea amb els treballadors i els pobles.

La recessió econòmica, fruit de la crisi financera, no anuncia res de bo per el moviment obrer. La creuada de l'imperialisme

americà pel "lliure comerç", que ens duria a declarar "il·legals" els sistemes públics de salut, és aplaudida per la UE en la cimera d'Estocolm, on s'ha decidit subordinar-ho tot a la integració dels mercats financers, i adoptar un sistema de legislació ràpida (a través de reglaments) que s'imposaria a tots els paï-

sos. Una ofensiva de desreglamentació que afua tots els enfrontaments. N'Aznar, la UE, volen fer pagar la crisi als treballadors i als pobles amb la imposició de la contrareforma laboral, amb la rebaixa de les pensions i la substitució del sistema de repartiment per un de capitalització.

La majoria de governs de la

Unió Europea són d'esqueres. Ningú pot veure la diferència entre allò que fan i allò que fa n'Aznar. La "Confederació Europea de Sindicats", agència de la UE, exigeix que els sindicats se sotmetin a les directives europees, i que s'afegixi una "dimensió Social". Els fets demostren el contrari: les insti-

tucions de l'Europa de Maastricht estan al servei del capital i la seva especulació. Per el moviment obrer, no hi ha altre sortida que rompre la subordinació al tractat de Maastricht i a les directrius de la Unió Europea. Ω

Pere Felip i Buades

RECORDA

Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

FIRA DE MAIG DE SINEU

De tota la vida n'Antoni Tello pinta a l'oli paisatges i bodegons al seu estudi de Sineu. Tel. 971 855 310

Fa 5 anys que en Tomeu Titina regenta al perruqueria de la Plaça del Mercat de Sineu. Son pare va obrir aquest local fa 47 anys. Tel. 971 520 047

Fa 2 anys que na Joana Gelabert (la del mig) i el seu germà Jaume obren el Super Bip Bip Cas Mariner a la vila de Sineu. Tel. 971 520 428

Fa 2 mesos que na Maria Gelabert ha obert el Basar l'Estel a Sineu. És una botiga de 100. Tel. 696 642 546

FIRA DE MAIG DE SANTA MARÍA DEL CAMÍ

En Pep Pinya és l'organitzador de l'exposició de mocadors mallorquins dels que duien les nostres padrines només fa una quarantena d'anys. Tel. 971 621 081

En Jon Ferrer i la seva dona n'Antònia Fiol tenen 10 quarterades de vinya a Santa Maria del Camí. Venen la verema a la Dominació d'origen Binissalem. Tel. 140000

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça.....
C.P.....
 Població.....
 C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 5.000 PTS (30,05 euróns)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
 Apartat de Correus 124
 07600 s'Arenal de Mallorca**

Fa 32 anys que en Biel Munar regenta el Bar Can Castell a la Plaça des Mercat de Sineu. Els dimecres fan dinars pels seus clients. Tel. 971 520 048

Fa un any que na Magdalena Moragues és la manescal de Sineu. Està especialitzada en ovelles i en animals d companyia . Tel. 971 520 349

Ramon Muntaner va escriure la Crònica, on expressa els països catalans amb els mots tot Catalunya

Exempli de la Mata de Jonc d'en Muntaner, escrit a la seva Alqueria de Xirivella (L'Horta), bellíssima paràbola i profecia d'unitat entre els tres reialmes catalans front a les maquinacions dels gonelles futurs:

«E si nengun me demana: En Muntaner, quin és l'exempli de la mata de jonc? Jo li respon que la mata de jonc ha aquella força que, si tota la mata lligats ab una corda ben forts, e tota la volets arrencar ensems, dic-vos que deu hòmens, per bé que tiren, no l'arrencaran, ne encara con gaire més s'hi prenguessen: e si en llevats la corda, de jonc en joc, la trençarà tota un fadrí de vuit anys, que sol un jonc no hi romandrà. E així seria d'aquests tres reis, que si entre ells hi havia devisió neguna ne discòrdia, ço que Déus no vulla, fets comp-

te que han de tals veïns que pensarien de consumir la un abl'altre. Per que és mester que d'aquest pas se guarden; que mentre tots tres sien d'una volença, no temen tot l'altre poder del món, ans així com davant vos he dit, seran tots temps sobirans a llurs enemics». (Crònica 292).

«Són vers catalans e parlen del bell catalanesch del món» (Crònica cap. XVII) escriu en Muntaner dels repobladors de Múrcia i Cartagena.

En Muntaner escriu dels caps almogàvers, en aquest cas cavallers calabresos (Conrad Llança i Roger de Lloria): «nodriren-se tota hora ab lo senyor Infant: enaixí apreseren del catalanesch de cascun lloc de Catalunya e del Regne de València tot ço que bon e bella era, e cascun d'ells fo lu pus perfet català». Ω